

بهر حال سی و پنج هزار تومان هم بعنوان ذخیره نوشته بودند که کلیه جمع مخارج انتفاعی میشود ششصد و هفتاد و پنج هزار تومان.

مخارج ضرابخانه صد هزار تومان.

البته این قسمت اعتبار است در بودجه گذشته هم صد هزار تومان اعتبار داده شده است یعنی دولت حق دارد تا این مبلغ خرج کند.

ولی در قسمت عایدات که بما صورت داده اند عایدات ضرابخانه سی هزار تومان است البته ما هیچ منکر نیستیم که مخارج انتفاعی باید بشود.

همان طور که هر ملاکی نسبت به ملک شخصیش باید خرج بکند تا بهره بردار دولت هم باید خرج کند تا از خالص جانش بهره بردار.

کسی متکرر نیست و تردید هم ندارد اماما آمدیم در این مخارج انتفاعی سیصد و شصت و هفت هزار و سیصد و سی و دو تومان است و چهار صد هزار تومان و خرده بهره برداری.

توضیحات داشته باشیم مرض آقایان میرسانیم و تصور میکنم همه ما عقب این اصل میگردیم که باید مالبه اصلاح شود و مخارج بیهوده نشود و بی ربط و ظالمانه از مردم پول نگیرند.

این اصلی است که همه میمانیم و میخواهیم ولی مذاکره در راهش است وزیر فوائد عامه بنده لازم میدانم توضیح بدهم.

رئیس - اجازه بفرمائید. پیشنهادی شده است که مقدم است وزیر فوائد عامه چیز عجیبی است میخوانم از طرف دولت توضیح بدهم حق دارم.

(از محل نطق بعد از خود مراجعت نمودند)

رئیس - آقایان اجازه میفرمائید آقای وزیر فوائد عامه قبل از مذاکره در پیشنهاد صحبت بفرمائید

جمعی از نمایندگان - بفرمائید **وزیر فوائد عامه -** همینطور که تصور میشد در باب اصل صحبت هائی در ماده سیزده ممکن است توضیحاتی داده شود که رفع نگرانی بشود در ضمن شروع در کلیات بیاناتی در داخل شد که لازم میدانم نقطه نظر دولت عرض شود همانطور که آقای تدین فرمودند در موردی که بودجه تنظیم شد بعضی از وزارتخانه ها راجع باشو و تقلیل بودجه که برای آنها داده شده بود از اراضی بودند و از طرفی کسوراتی در بین بود که برای جبران آن کسورات راهی که بنظر رسید این بود که حقوق درجه اول تنزل داده شود ولی از سرفه جوئیها که در وزارتخانهها میشود صرف بعضی از مخارج دیگر شود تصور میشد این راه عیب و اشکالی نداشته باشد

از این نقطه نظر بود که در کمیسیون بودجه بالاخره حد اشلی برای استفاده زمین شده بود و دو تومان تقلیل روسی تومان معین شد ولی در ضمن یک ترتیب دیگری پیش آمد و آن این بود که یک ارقام اعتبار قسطی برای وزارتخانهها معین شد با این معنی که گفته شد ولو اینکه در یک وزارتخانه دیگر اگر اعتبارش کافی نباشد مجبور خواهند بود یک قسمت از تشکیلات خود را حذف کنند یا هر کاری میخواهند بکنند

پس وقتی که این اصل مطرح شد قطعاً نظر دولت هم تغییر نمیکند و حالاً دولت مطابقه توافق نیست که از آن سی و دو تومان چیزی کسر شود زیرا آن حکمت و فلسفه که ایجاد میکرد کسر را حالاً در بین نیست از این جهت علت مدارا در آن اشلی که سابقاً معمول بوده است چیزی کسر شود

مادام که وزارتخانه در حدود یک اعتبارات معینه زندگانی میکنند صرفه جوئی هائیکه از وزارتخانهها حاصل میشود برای وزارتخانههای دیگر صرف نمیشود

البته به ترتیب میتواند باید مخارج خود را در حدود اعتبار بباریکه دارند تعیین نمایند

باینجهت است که دولت تمام درخواست میکند که کمیسیون محترم بودجه موافقت کنند و اگر ممکن است این پیشنهاد را بپذیرند که همان سی و دو تومان اولی ماخذ اشلی باشد.

رئیس - دو فقره پیشنهاد شده است راجع به کفایت مذاکرات یکی راجع به ختم جلسه از طرف آقای مستند السلطنه راجع به کفایت مذاکرات پیشنهاد شده است

مستند السلطنه - بعد از این مذاکرتی که از طرف مخالفین بودجه شده بنده خیال میکنم یک قسمتی از مخالفتهای آقایان راجع بکسوراشل بود خود بنده هم بانقصان اشل مخالف بودم و اجازه هم خواستم ولی چون وقت مجلس توضیحات مفصل میگردد نوبت بنده نمیرسد و گمان میکنم بعد از نطق آقای تدین و آقای وزیر فوائد عامه تقریباً نظریات غالب آقایان نامین شده است باینجهت پیشنهاد کردم مذاکرات در کلیات کافی باشد و در مواد آقایان نظر شد دارند پیشنهاد کنند تا در آنها رای گرفته شود

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد شاه شهبان میرزا شیخ الرئیس بالین تجربیاتی که در این چند سال شده است وقتی مجلس یک برای بنده آنچه دولت بکنند میگوید مجلس قبول کرده است یا رسال بگری مجلس داد و حالاً هر چه سؤال از وزراء میکنیم هر چه شکایت میکنیم میگویند یا رسال در بودجه اجسامی رای داد ما بد

بنده تعجب میکنم که برای هلائم صنعتی قریب بیست جلسه وقت مجلس صرف پیشنهاد و مذاکرات آن شده و برای بودجه لااقل سه جلسه آقایان گوش نمیدهند تا مخالفین مطالبشان را بگویند در صورتیکه باید هر کس حرف خودش را بگوید و اعتراضات افلا گفته شود و هر کس نسبت بشهر خودش صحبت کند و چه اهمیت دارد و جلسه دیگر هم طول بکشد؟

بالاخره بنده مذاکرات را کافی میدانم **رئیس -** رای میکنیم بکفایت مذاکرات.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند (قیام فرمائید)

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است معلوم میشود کافی است

وزیر مالیه - دو فقره لایحه است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم یکی راجع باستخدام مسوولین پلزیکی و یکی هم راجع

بعضی اصلاحات در کثرت مبومولیر رئیس گمرکات است

رئیس - قبل از این که آقای وزیر فوائد عامه صحبت کنند دو فقره پیشنهاد رسیده بود که راجع بدستور بود بنده ایشان عرض کردم باید اول پیشنهادها قرائت شود و ایشان عرض کردند برای اینکه معلوم شد عرش بنده بیوقوف نبوده است ماده ۹۷ قرائت میشود تا معلوم شود در پیشنهاد باید قبل از رای گرفته شود

(شرح آتی قرائت شد)

ماده ۹۷ - تقاضاهائی که راجع بدستور مذاکرات مجلس یا راجع بحق تقدم است و نیز آتیه که راجع بر رعایت نظامنامه داخلی است همیشه بر مسئله اصلی تقدم دارد و مذاکرات مسئله اصلی را توقیف مینماید.

ولی هر گاه شخصی مشغول نطق در مسئله اصلی شده باشد تا نطق اتمام نشود مخالفین اجازه ندارند نطق کنند

وزیر فوائد عامه - بنده اولاً عرض نکردم و وقتیکه فرمودید آدم اینچو بعد هم با اجازه مجلس نطق کردم و بلاوه گمان نمیکند این ماده قانونی شامل حال دولت باشد.

رئیس - شامل مذاکرات مجلس است دایورت کمیسیون عریض مرخصی قرائت می شود (شرح ذیل قرائت شد)

آقای سر کشیک زاده نماینده محترم بجهت اصلاح مزاج تقاضا کرده اند از ۳۴ عقب در روز اجازه مرخصی داده شود کمیسیون عریض مرخصی تقاضای ایشان را با وجود دانسته تصویب مینماید

رئیس - ایشان تقاضا کرده اند که از روز تصویب باشد رای میکنیم آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

ایشان دایورت کمیسیون مرخصی راجع برخصی آقای مدیر الملک بشرح ذیل قرائت شد

آقای مدیر الملک (سهراب زاده) نماینده محترم تقاضای ده روز مرخصی از تاریخ ۱۸ عقرب بجهت معالجه و اصلاح مزاج کرده اند کمیسیون تصویب مینماید که غائب یا اجازه نوشته شود

بالاخره بنده مذاکرات را کافی میدانم **رئیس -** رای میکنیم بکفایت مذاکرات.

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند (قیام فرمائید)

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است معلوم میشود کافی است

وزیر مالیه - دو فقره لایحه است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم یکی راجع باستخدام مسوولین پلزیکی و یکی هم راجع

جلسه ۸۵ صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه سوم قوس سنه ۱۳۰۳ مطابق بیست و هفتم ربیع الثانی سنه ۱۳۴۳

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

(صورت مجلس یوم یکشنبه اول قوس را آقای آقا میرزا جواد خان قرائت نمودند)

رئیس - نسبت بصورت جلسه ایرادی هست یا نه؟

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بودجه کل مملکتی مطرح است

در جلسه گذشته بکفایت مذاکرات رای گرفته شد

حالا باید رای گرفته شود که داخل در شور مواد بشویم بیانه آقایانیکه که ورود بشور در مواد را تصویب می کنند قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول

(اینطور خوانده شد)

مجلس شورای ملی بودجه ۱۳۰۳ را بشرح ذیل تصویب می نماید

فصل اول عایدات پیش بینی شده

رئیس - ماده اول باید تجزیه شود و در ماده بشود یکی راجع به جمع یکی راجع به خرج چون رأی که مجلس می دهد بمواد است نه بفصل پس جمع باید دو ماده اول نوشته شود و خرج در ماده دوم

باید همین خود پیشنهاد شود

بعضی از نمایندگان - صحیح است

عمان السلطنه مخیر - بلی صحیح است همین طور پیش نهاد می کند

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

(غائب بودند)

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

این اسامی که خوانده می شود در تاریخ بیست و یکم عقرب ثبت شده

شیروانی - البته مقصود بنده احتجاج و اجابت در قضایا و بودجه مملکتی نیست بلکه می خواهم بالاخره یک حقایقی گفته شود

اگر حقیقتاً اکثریت آقایان نمایندگان موافقت فرمایند که از همین جا که بودجه را شروع میکنیم یک قدم هائی برای اصلاح مملکت برداریم خیلی مفید خواهد بود

پیر و روز هم عرض کردم عقاید مختلف است

بعضی ها معتقدند که اصلاحات را باید یکی یکی در موقع خودش شروع کرد ولی بنده معتقدم که قبل از اصلاح بودجه هیچ اصلاحی را ممکن نیست شروع کرد

بنابر این عقیده که دارم راجع بودجه همیشه بیشتر صحبت کرده ام آقایان هم می دانند که بنده هیچوقت شوق کلام نداشته ام و شاید در ظرف این هفت هشت ماه سوم یا چهارمین مرتبه باشد که بنده صحبت کرده ام

مخیر محترم پیر و روز می فرمودند که در تمام مذاکرات بنده یک نکات مخصوصی را یاد داشت کنند که اگر قرصاً بنده یکی از اقلام را زیادتر یا کمتر اظهار کردم آن قسمت را بپذیرند و جواب بدهند مثلا در صدیک حقوق که ششماه از سال گذشته است و کسر می نمایند

از حقوق بنده و ایشان هم کسر کرده اند آقای مخیر فرمودند ما در اینجا یک ماده نوشته ایم که شش ماه دیگر را کسر نمایند

در صورتی که تا حالا که این بودجه تصویب نشده صدیک حقوق را کسر کرده اند و این یک بولی است که بعنوان مالیات گرفته شده

در صورتی که مجلس تصویب نکرده است همچنین راجع به خرابی مالیه در جواب بنده فرمودند آن اندازه ها نیست بنده نمی دانم چرا آن اندازه ها نیست تصور میکنم که ایشان چون یکی از معظمین مالیه هستند اینطور حقیقتها را انکار مینمایند

یکی از قسمتهائی که خواهم مثل بزم راجع بمالیات هائی که بزود از مردم می گیرند مالیات ابرقواست

اگر فرد در دوره چهارم از اصفهان مجزی و جزو یزد شده متأسفانه هنوز معمول است علاوه بر مالیات های دیوانی یک تومانی ۱۰ شاه هم از یزد می گیرند

موقمی که مستشاران آمریکائی را که آوردیم تا اصلاح کنند این تومانی دهشاهی راجع و مالیات بر خلاف قانون می گرفتند

ابرقوا از اصفهان مجزا شد و موقمی که جزو اصفهان بود تومانی دهشاهی از آنجا نمیگرفتند و حالا که جزو یزد شده است ازش میگیرند

آنوقت که جزو اصفهان بود در بارز میداد حالاً که جزو یزد شده است باز مالیات اصفهان سرباز ازش میگیرند تومانی ۱۰

شاهی اجاف مالیه را هم بابت یزد ازش میگیرند

یک عملی که تقریباً ۱۱ هزار تومان مالیات داشته است ۱۳ هزار تومان هم بابت سرباز گیری از شان گرفته اند آن وقت می فرمایند خرابی مالیه اینطور ها نیست بنده عرض می کنم بیش از آنچه که پیر و روز گفتند در اخذ مالیات اجفاف میشود

و بنده تصور میکنم این قضایا باید گفته شود

الان بنده جزو اخبار خواندم و شاید اغلب آقایان هم خوانده باشند خبر می دهند که امین مالیه کرمان یکمرتبه ۹۰ هزار تومان اختلاس می کند این چه چیز است؟

در این موقع دنیانود هزار تومان یک امین مالیه اختلاس میکند؟

دیروز در همین ساعه پشت طهران امین مالیه چهار پنج هزار تومان اختلاس کرد

و صدو پنجاه خروار جنس مفقود شد مول راهنوز در عدلیه دارند مجا که میکنند صد در از تومان از مالیه اختلاس کرده است

ثابت هم شده آن وقت میفرمایند این طور نیست

بنده تعجب میکنم پس خرابی چیست این قبیل مسائل را اگر بخوانیم بگوئیم در هر طول میکشد

از این طرف مملکت تا آن طرف مملکت را باید گفت بعضی این بود که عرض کردید باید قلم رویش کشید چون همه جا خراب است یکجا دو جا نیست اینهاست که عرض کردم برای نمونه بود که آقایان از یکی دو تایش اطلاع پیدا کنند و همانطور دانم چرا آن اندازه ها نیست تصور میکنم که پیر و روز عرض کردم کبتهای آقایان شاهده است

تلگرافی که هر روز از ولایات میرسد شاهد است عرض کردم میگویند نظامی بفرستید مالیات را بگیرد و امین مالیه نیاید

در هر صورت بنده پیر و روز اینچا عرض کردم امروز هم در ستون عایدات عریض خود را تکرار میکنم این مالیات مستقیم که اسم برده شده سه میلیون و هفتصد و بیست و پنج هزار تومان دور برابر بلکه سربار از محل میگیرند و وثک آنچه که گرفته میشود جزو جمع میآورند این را هم برخلاف اصول میگیرند

بنده مکرر عرض کردم و سایرین هم گفته اند اینطریق مالیات گرفتن بالاخره مملکت را معدوم میکند مملکت باید مالیاتش اصلاح شود و تا مالیات اصلاح نشود هیچ اصلاح دیگری نمیشود دست زد کمیسیون اقتصادی درست بشود پیش

نهادت خوب آقایان بدهند بوقع پول که میرسد بمشکلات بر میخورند

مثلا برای طبع و ترجمه کتب بالاخره در اینجا چه گفته شد گفته شد بودجه مملکت کفایت نمیکند

پس اول باید بودجه را طوری نوشت که برای این قبیل مسائل و پیشنهادات مفیدی که در مجلس میشود کفایت بکنند و الا با این طریق ممکن نیست مالیه مملکت اصلاح شود

خالصصات راجع بخالصصات و مخارج انتفاعی پیر و روز آقای تدین اینجا یک صحبتی فرمودند که تقریباً سیصد و پنجاه هزار تومان مخارج انتفاعی راجع بخالصصات است که خرج خالصصات می شود

یک اداره خالصصات هم در اینجا داریم که تصور میکنم سیصد و چهار صد هزار تومان بودجه اش باشد و اگر بنده زیاد افتراق نگفته باشم تقریباً نصف بودجه وزارت خارجه بودجه این اداره است

سیصد و پنجاه هزار تومان هم مخارج انتفاعی است آنوقت عایدت یک کرورد است در برابر عایدت خرج میکنند برای خالصصات اسمش را هم میگزاریم مخارج انتفاعی

این يك قسمت از عائدی است ما است !!! يك قسمت مهم عایدی ما که بنده معتقدم باید در آن باب حتماً مذاکره بشود عایدات فقط جنوب است و ما فقط مینیم یک ارقامی در اینجا با هم عایدات فقط نوشته شده

بنده که نمیدانم (شاید سایر آقایان مطلع باشند) آیا این ارقام صحیح است یا نیست و تصور میکنم يك شبهه مخصوصی هم برای برای رسیدگی باین عایدی مهم مملکتی نباشد

اگر ما يك کمیسیون معین کرده ایم و در وقت در لایتن نوشته بنده که در بودجه دولت در دایورت دگتر میلس بود در جرایم عایدات کمیسیون فقط ایران چیزی ندیده ام که عایدات حقیقی دولت ایران را معین کرده باشد و به دفاتر این اداره مهم رسیدگی کرده باشد

شرکاه این فقط از جاهای دیگر دنیا برای رسیدگی باین منبع عایدی خودشان در صورتیکه یکی یک سهم توی جیبشان است چه دقت هائی می کنند می خوانند در جرایم دیروز نوشته بود که يك عده از شرکاء از جاهای دور دست با مخارج زیاد حرکت کرده با کشتی های مخصوص آمده اند تا در سرمدان و جاهای نفت رسیدگی کنند و ببینند عایدی آن چه بوده است ولی ما که صاحب حقیقی آن هستیم هنوز نمیدانیم مالیه مملکت ما که مسئول هوائین مملکت است نمیدانند که آیاسهم ما از نفت جنوب حقیقتاً در سال هفتصد و هشتاد و هشت نوشته شده یا خیر؟

فقط يك صورتی كمیانی می دهد كه اینقدر عایدی شما بوده است بگریه محبت شما زیاد ! مثل اینکه يك ششلی داده باشد معنی عایدی ضبط کردن هم این نیست . يك وزارت مالیه كه هفت كرور پول میگیرد فقط محوطه ارك را میزند از فوج فوج جمعیت .

از این ادارات . از این مدیر کل های دراز و کوتاه بیکشان را بر سرستید در سر فقط جنوب سرچاه نفت تحقیقات نماید كه با حقیقتاً عایدی نفت ماهه بقدری است كه گرفته شده با زیادتر است . یا از نمایندگان بر روند رسیدگی کنند .

جاهای دیگر . مالك دیگر جرایم مینویسند كه نمایندگان پارلمان میروند و منابع مهم ثروتشان را رسیدگی میکنند ولی اینجا فقط بقرعه میروند عایدات مینویسند كه درشت تر از سایر ارقام منظر می آید خودشان هم می آیند كه مبلغ خیلی زیادی است ولی بنده این را عایدی حقیقی نمیتوانم تصور کنم شاید باشد شاید هم نباشد برای اینکه هنوز دولت يك استادی با نشان نداده است كه همین عایدی حقیقی نفت ایران است .

يك اداره كه در آن اوایل در ریابورت های دكتر میلسو . در ریابورت اول و دومش میخواندند و بعد كم كم منحل شد و ازین وقت دیگر اسمی هم از او نیست بانك ایران است .

البته اغلب آقایان نمایندگان محترم می دانند مسئله بانك و صرافخانه در مملكت از نقطه نظر اقتصاد خیلی مهم است و يك مملكتی اگر بانك نداشته باشد بقدر بنده بنده تجارت معینی ندارد ماهم روز تجارتان بدست دیگران است اگر شما بخواهید يك پولی از مملكت خودتان بجای دیگر بفرستید در اینجا كه وسیله اش فراهم نیست .

و باید بوسیله دیگران بانكهای خارجی فرستاده شود .

پس بانك يك اهمیت بزرگی در همه جای دنیا از نقطه نظر اقتصاد و تجارت دارد در اینجا هم بواسطه تصادفات دنیا در يك زحمت و خسارات و شكست های ماهم صاحب يك بانك شدیم بايك سرمایه . سرمایه اش را هم بنده در بعضی راپرتها خواندم و لازم نیست اینجا عرض كنم و اسباب تصدیع آقایان را فراهم كنم

این بانك كم كم امتش از بین رفت در گرنه در ستون عایدات و نه در ستون مخارج اسمی از این موضوع برداشته است و شاید سال دیگر كه بودجه مجلس می آید بگویند اصلاً همچو چیزی نیست .

فقط من در نظر دارم يك تعفه برای ما فرستاده شده بود با هم رئیس بانك

يكسال هم در اینجا بود . بیست و هفت هشت هزار تومان هم از مالیه مملكت ما گرفت و رفت فقط آنری كه برای ما باقی ماند این بود كه يك مبلغی پول داریم بدست يك بانكی متفحص .

بنده كه تحقیق كردیم دیدیم ایشان در امر يك معلم يك مدرسه بوده اند و يك سال كنجیه داشته اند .

آمدند اینجا و تقریباً بیست و چند هزار تومان پول بردند . يكي دیگر از عواید ما عایدات وزارت فوائد عامه است . از بابت باج راه و بعضی فوائد دیگر . شاید فوائد وزارت فوائد عامه در سایر ممالك دنیا بزرگترین منبع عایدی مملكت باشد ولی در اینجا كه بنده چیزی ندیدم و ارقام درش در نظرم نیامد فقط يك باج راه است كه جزو عایدات وزارت فوائد عامه است . و بالاخره با این عنوان يك عایدی در اینجا اسم برده شده است و این همان عوایدی است كه بریزد آقای حاج عزالمالك فرمودند كه میخواهند كم كم در جزو این ورقه قانونی كنند . برای اینکه هنوز در این مجلس يك عوایدی باسم باج راه پیش بینی نشده .

ولی امروز میگردند از جی از اتومبیل از درشكه از اسكاه . از گاری از دو چرخه از اسب از آدم .

اگر شما از دروازه بروید بیرون در هر جا كه آن تیر بهی سیر را گذاشته اند باسم باج راه پول های گرانی ازتان میگیرند . علاوه بر اتومبیل با مال سواری هم كه مسافرت میکنند از خودتان هم باج راه میگیرند .

شما سوارید و پای شما زمین شوسه كه مثل بلور درست کرده اند نمیخورد و صدمه نمیزند مذك از شما هم باج راه میگیرند . از اتومبیل حق المرتع میگیرند . از این چیزها انواع و اقسام هست كه اگر بخوام شرح بدهم طول میکشد .

حالا كاری ما آنها ندارند كه كرده ایم اما چون خودم در مسافرت های كه كرده ام دیدم چه شكل از مردم پول میگیرند . و در مقابل باج خانه چه بلای بسر صاحبان اتومبیل و اسب در می آورند و در ظرف بیست و چهار ساعت متصل پول تعویب میگیرند باز بنده می بینم نصف آن عایدی منظور نشده . و وزارت مالیه نتوانسته است این پولی را كه با این شكل از مردم میگیرند ضبط كند .

بنده علاوه بر اخذ مالیات غیر قانونی و اجاعاف مردم این را از نقطه نظر وصول مالیات يكي از بزرگترین تصصیرات دولت میدانم .

راجع به عایدات متفرقه بریزد آقای رضوی اینجا يك شرحی فرمودند .

آقای مخبر با آقای وزیر مالیه هم (درست نظرم نیست) يك توضیحی دادند فرمودند كه عایدات متفرقه يك قسمتش عایدات نظمی است كه از اموال مسروبه يك عایداتی گرفته می شود این يك چیز خیلی تازه است . . .

مخبر بنده چنین عرض نکردم . شیروانی - چرا . صورتها كرات هست چیز تازه ایست كه مال يك کسی را ببرند نظمی مهم موظف است مال آن شخص را حفظ كند و با اگر مفقود شد برایش پیدا كند حالا وقتی كه پیدا میشود شكسته شده خراب شده . فاسد شده .

وقتی میخواهند بصاحبش بدهند يك چیزی هم از دستش میگیرند . مال مرا بردانند . خسارت من خوردند . بعد از اینکه پیدا شد يك چیزی هم اضافه بنهم بنظمی كه سالم را پیدا کرده ؟ چیز عیبی است جزو عواید مملكتی هم نوشته اند . و اینجا گفته شده كه صحیح است این مالیهات را يك قدری غیر عادلانه است ولی نمیشود يك مرتبه انقود .

ادارات مملكت میخواهند و ترتیبات بكلی بهم میخورد و باید خورده خورده لغو كرد . بسیار خوب .

آقایان تمام اجاعافاتی هم كه روی مالیات كشيده میشود گرفته ؟ آقا اجاعافات را هم نمیشود لغو كرد ؟ در اینجا گفته میشود كه مالیات نواقل جزو عایدات مملكتی است از فلان ده كوره هم میگیرند .

آیا این هم جزو عایدات مملكتی است ؟ این را هم نمیشود لغو كرد ؟ مالیات جزو من كه تا كتون نشینده بودم این را هم جزو مالیات هام میگیرند . این را هم نمیشود لغو كرد ؟ خیلی عجیب است ؟؟ خوب است افلا جلوی اجاعافات را بگیرند .

آقای مخبر مخصوصاً نظرم هست فرمودند این اشخاص كه مالیات میدهند میتواند بدهند بنده چون اینجا كتم يك مشت پاره نه نمیتواند مالیات بدهد فرمودند اگر نداشته اند نمیدانند بنده عرض میکنم اگر هزاران هم بیایدان مرا بگیر اگر نداشته كه نیگیر گرفت ؟

البته جان دارم كه میگیرد . این هم منظور است علاوه داراها را هم میگیرند حتی شاهزاده فرمانفرما و حاجی مین هم از دست مالیه بسته آمدند دیگر چه مردم بنده وسایر پاره نه ها !! خلاصه اگر این وضعیت ادامه پیدا كند يك سال دیگر دوسال دیگر .

هیچكس نمیتواند این مالیات هارا بدهد بنده باشخاص كار ندارم عرض میکنم این مالیهات را كه امروز گرفته میشود عادلانه نیست . روی توانایی نیست اگر امروز يك کسی خانه دارد باید بفروشد مالیات بنده قالیچه داود باید بفروشد مالیات بدهد .

پارول توی بانك دارد باید بگیرد مالیات بدهد . بجه باید بكنند ؟ اینها تمام قیر عادلانه است باید مالیات را از روی توانایی از مردم گرفت با اینحال هم بعضی ها هستند كه مالیات نمیدهند . اشخاصی كه بقدره برابر بلز يك از

بشت اصفهان تالب بوشهر ملك دارند مالیات نمیدهند هنوز اصول ملوك الطوائفی در آنجا هاباتی است .

مخبر . اسفهان را بگیرند . آقا سید یعقوب . بختیاری ها .

شیروانی . خیلی ها . همه تان میدانید دیگر اسم بردن لازم نیست فرمودند ادارات را نمیشود است و از كار انداخت بنده كه يك نفر عضو اداری بنده است و بزندگی اداری هم عادت نكرده ام میگویم ادارات را خیلی آسان میشود است

مخبر . بدلیل اینکه نمیتوانید بگویند باید است

شیروانی . اداره خراب را باید است و متهم كرد و رویش يك بنای صحیح گذاشت

چرا نمی شود است ؟ بلی آنهايي كه بزند گانی اداری صادر كرده اند يك كار خیلی مشكل و دشواری گمان میکنند و تصور میکنند كه اگر يك اداره را از بین ببرند تمام افلاك بهم می خورد خراب افلاك هم نمیشود .

اداره خراب را باید است هیچ طوره هم نمیشود همین جندی قبل بود كه ادارات را بستند و هیچ طوره هم نشد

دیگر اینکه گفته شده كه ما بخواهیم در باب بودجه خیلی صحبت كنیم و بتأخیر بنشیناز (یعنی تقریباً يك نوع تهدید می شده بنده كه اینطور بنظرم می آید) نمی شود باید داده شود

در خارج هم گفته بودند اگر ندهید مبنده در این باب كه ما عرض نداریم اگر بدهند بدهند ولی اگر او مسایر ستدا میگویم نباید داد

در اینجا گفته شده بودجه سال آتی بتأخیر می افتد و اگر بخواهیم این قدر حرف بزنیم بودجه سال بعد معطل میشود اولاً بودجه اسام سال آتی بر مویست

ثانیاً اگر آقایان اصرار دارند كه زودتر بودجه بگذرد چرا در موقع خودش بودجه را مجلس تقسیم نكرند ؟

بودجه اسام را نگذارند كه چون مجلس در تشكيل شد و چطور شد و چطور شد و میخواستند گناهار را بگردن كسیون بنشینازند كه رئیس محترم كسیون مجبور شد اینجا دفاع كرد

ولی بنده بكنمسیون نظرمی نداشته ام هر روز هم كسیون بودجه كار میكرد و خوب هم كار میكرد ولی بودجه سال بعد مطابق قانون دو ماه قبل باید آورده باشند این كه مربوط بودجه اسام نیست

ولی بنده بكنمسیون نظرمی نداشته ام هر روز هم كسیون بودجه كار میكرد و خوب هم كار میكرد ولی بودجه سال بعد مطابق قانون دو ماه قبل باید آورده باشند این كه مربوط بودجه اسام نیست

بودجه چیست ؟ بودجه عبارتست از يك پیش بینی كه برای مؤسسات مملكتی چه لازم داریم و در مقابل آن هم باید مجلس عوایدش معین شود و بایدش ماه بسال بعد

مانده تقديم شود كه مجلس در ظرف این شش ماه كاملاً روشن وقت كند و تمام مخارج لازم بر تاعت نظر بگیرد و اول سال بنده بدست دولت تا از آن روز عمل كند این چنین بودجه قانوناً باید دو ماه پیش مجلس آمده باشد .

چه ربطی بودجه اسام دارد ببلاره این بودجه نیست كه آورده اند

اگر هم يكی در تابودجه تصصیلی آورده اند همانطور كه آقای تدین فرمودند كسیون نتوانست قبول كند یعنی بد بود غلط بود .

بهر ترتیب بود كسیون نتوانست قبول كند و بالاخره رضی شد كه این ورقه را تصویب كند و آن بودجه تصصیلی را كه آقایان آورده اند مجلس یا كسیون قبول نكند و افلا منت نگذارند كه بودجه تصصیلی آورد ایم

بریزد آقای تدین فرمودند بودجه تصصیلی يك مشكلاتی بر خورد بنده هم استدعا كردم مخصوصاً بفرمایند ولی فرمودند ولی در اینجا كه حق صحبت دارم از طرف خود و يك همه كه مخالف با این بودجه هستند تقاضا می كنم كه بفرمایند كه مشكلات چیست تا بالاخره منت و مجلس مشكلات را بقمند من نمی دانم این چه مشكلاتی است . گمان نمیكنم بودجه مملكتی مربوط به سیاست خارجی باشد كه در جلسه علنی نشود گفت اگر هم سری است خوب است جلسه سری تشكيل شود و در آنجا مشكلات را بفهمیم و باید مشكلاتی كه در يك بودجه ایجاد شده گفته شود اگر حقیقتاً مشكلات خطرناکی است فوری جلوی اش را گرفت

بنده خودم تا اندازه شاید بدانم این مشكلات چیست ولی باید بالاخره در مجلس گفته شود

تغیبه راجع است با آقایان مستشارها . باید گفته شود تا كی ؟ دوسال است نزاكت بخرج دادیم كافی است دیگر تا كی بیايد نزاكت بخرج داد ؟

رئیس . آقا قدری ملاحظه كنید شما باید در بودجه حرف بزنید

شیروانی . اینجا راجع بودجه است بودجه را وزارت مالیه مستشار مالیه آورده است شریس . شما با وزارت مالیه طرف هستند با مستشارها كه طرف نیستید

شیروانی . بسیار خوب این دردها بالاخره برای مملكت بسانند آقایان هم هر طوره كه صلاح میدانید بكنند

و بالاخره باید این مملكت به همین طریق كل مالی بشود تا روز قیامت و ما هم نتوانیم حرف بزنیم . باشد بنده عرض می كنم مستشار مالیه این مملكت را خراب كرده است .

عماد السلطنه مخبر . بنده خیال

نداشتم در مقابل اظهارات آقایان مدافه كنم و واگذار كنم آقایان موافقین دفاع فرمایند چون از اطراف بنده نوشته اند مدافه نكن و با واگذار كنن ولی چون يك قسمت اظهارات آقای شیروانی متوجه من بود مجبور شدم جواب عرض كنم . اولاً در ابتدای نطقشان اظهار كردند مقصود من احتجاج و لجاجت نیست ولی در ضمن نطقشان مدلل اشتمند كه احتجاج و لجاجت و بكلفت دیگری بالاترا كرتوانم پیدا كنم ایشان كردند .

شیروانی . تكذیب میکنم (صدای زنگ رئیس - دعوت به سكوت)

مخبر . شاحق مدارید درین حرف دیگران حرف بزنید شما تمام مسائل را آن روز آمدید پشت تریبون گفتید و يك يك را جواب شنیدید حالا باز دو مرتبه تکرار می کنید

عقیده شما این است كه وزارت مالیه خراب شده است عقیده بنده این است كه آباد اگر دعوی شما این است كه بكنفر ما این مالیه در يك جایی سرفت کرده است (در صورتی كه بنده نمی دانم و هنوز هم تصدیق نمی كنم)

بنده عرض می كنم در آن ممالك متدنه كه هفتصد سال است مشروطه شده است يك دزدی میرود در يك بانكی و شازده هزار اریه برمی دارد و میرود این دلیل بر این است كه مالیه آن مملكت خراب است دلیل بر این نیست كه تشكيلات آن مملكت خراب است

خیر مالیه مملكت ما هم خراب نیست هزار درجه هم اصلاح شده است . خیلی هم خوب است بنده خودم يك قسمت مالیات بنده هستم و باید (همه هم نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

(آقایان رئیس التجار و نجات و وزارت مالیه مستشار مالیه آورده است شریس . شما با وزارت مالیه طرف هستند با مستشارها كه طرف نیستید

شیروانی . بسیار خوب این دردها بالاخره برای مملكت بسانند آقایان هم هر طوره كه صلاح میدانید بكنند

و بالاخره باید این مملكت به همین طریق كل مالی بشود تا روز قیامت و ما هم نتوانیم حرف بزنیم . باشد بنده عرض می كنم مستشار مالیه این مملكت را خراب كرده است .

عماد السلطنه مخبر . بنده خیال

مثلاً فلان ملك هزار و سیصد و پنجاه تومان مالیات دارد اگر شما مدعی هستید كه دو برابر سه برابر گرفته شده است باید يك قبض بیاورید و نشان بدهید كه این هزار و سیصد و پنجاه تومان دو برابر گرفته شده است تا كی نگذرد آن مالیه را مجازات كند

شیروانی . زیر شلاق دیگر قبض ندارد .

رئیس . آقای شیروانی بشما هم احتظار می كنم

مخبر . تازه این دعوی شما اگر ثابت شد آن وقت يك نفر مأمور از وظیفه خودش خارج شده و خلاف كرد است و آن مأمور را باید مجازات كرد باز مربوط كار مالیه نیست يك شرحی راجع بكنیس نفت اظهار كردید . اگر اطلاع داشتید اگر صورت های جمع و خرجی كه همه ساله طبع میشود میدیدید و امضای كیسرها را می دیدید صورت ها ملاحظه می كردید اگر دوسه های وزارت مالیه را هم ملاحظه فرموده بودید بنده بودید كه كیسرها و معاسب مخصوصی كه از طرف مالیه در آنجا هست همه وقت راپورت می دهد و همه وقت دستور از وزارت مالیه می گیرد .

يكی راجع به مالیه مختلف گفتید در این مشنه تصور می كنم كه هیچكس منكر نباشد كه يك مالیات هائی در این مملكت است

كه از روی عمل و انصاف نیست و اما اگر امروز شما يك مرتبه تمام مالیات هائی كه از شصت هفتاد سال پیش از این ساری و جاری است لغو كردید و جسابش چیزی نكند اشید دچار يك كسر بودجه می شوید آن وقت آقای دست قیام در روز میفرمودند فلان جا كجا كم ندارد و مكرر بگوشم خورد كه گفتند لا رر فساخا كم ندارد

اولاً هم لا رر كجا كم داریم فساخا كم دارد منتی این حكومت ما عملی هستند اگر مقصودتان این است از طهران يك حكام جزئی برای تعیبات و قراه كوچك فرستاده شود آنوقت البته باید يك مالیهاتى سنگینی وضع كند تا وزارت داخله هم اداری بودجه زیادی بشود كه بتواند برای این حكام يك مبلغ زیادی معین كند

دست غیب . بنده اینطور عرض نكردم .

مخبر . و این تقاطی كه فرمودید حكام دارا مال يك جور حكام مخصوصی ندارد .

باز شرحی اظهار كردند از اینکه باید در ادارات راست و تعطیل كرد و فرمودند چون من در ادارات نبودم نمیدانم

بهین دلیل كه شما در ادارات نبودید نمیدانید كه اگر بیايد ادارات را ببندید

چه خواهد شد . ادارات را اگر ببندید چرخهای تمام وزارتخانه هالنگ میشود . این عقایدی را كه شادار بنده شما مدعی ملی نیست اینها بدعتیست كه در روزنامه خودتان بنویسید اما خوب نیست كه بیايد پشت تریبون بفرمایند .

حرف حساب را همه موافقین ولی و این قسمت حرفها بقیده من اصلاً شایسته نیست اگر چه در جرایم اظهارات مخالفین را مینویسند و اظهارات مدافعین را كاملاً نمی نویسند (حالا با دقت ندانند یا نمی نویسند ولی تماشا چنان میشوند آنها هم عقل دارند شعور دارند مدرك دارند و بقیده بنده برای يك نماینده شایسته نیست

شیروانی . توضیح بدهید چه چیز شایسته نیست ؟

رئیس . آقای حاج میرا هاب . الوهاب .

(اجازه)

حاج میرزا عید الوهاب . بنده عقیده ام است كه اگر بنا شود با این ماده این طور رأی گرفته شود بنده كه رأی نمیدهم سایرین را نمیدانم چون بعضی مالیات ها مثل مالیات خانواری و سایر مالیهات دیگر هیچ معامول نیست چه میگیرند وجه نمی گیرند يكي مالیات مستقیم است كه معلوم نیست واقعا صورت جزئی كدام است .

بنده عرض روز قبل را هیچ تکرار نمیکتم بعضی از اینها باید حذف شود از قبیل نیم عشا و نف و مال مؤسسات رهنی بعضی هاشان باید حذف شود و بعضی هم باید توضیح داده شود كه ما بدانیم از روجه مدرك باید برای بندهم والا بنده مخالفم .

رئیس . شاهزاده محمود ولی میرزا (اجازه)

محمود ولی میرزا . بنده اولاً زائد میدانم كه بتوان موافقت بخوام جواب هر يك از آقایان من لغو را بدهم فقط قناعت میکنم كه عقیده خودم را بگویم و اطلاعاتی كه خود در اطراف بودجه دارم و دلائلی را كه اینجا میكنم من موافق باشم .

بعض آقایان برسانم . يك مشنه رابنده لازم می دانم در بدو عرضم بعض آقایان برسانم و ان اینست كه نسبت بنظرو كنه بودجه كراتی كه میشود در مفهوم معنای این كلمه يك اختلافی بنظر می آید

يكی از آقایان نمایندگان در حین مخالفت خودشان در بدو شروع مذاكرات يك تعریفی و تفسیری از كنه بودجه خواستند بكنند و در ضمن آن ترمز فرمودند بودجه یعنی جمع و خرج مملكت مخصوصاً علاوه فرمودند كه در بودجه جمع و خرج مملكت در دستون نوشته میشود

يكستون جمع و يكستون خرج البته اگر آقایان تصور میکنند بهتر از بنده

پیش از بنده اطلاع داشته باشند بسیار خوب ولی این تفسیر و تعبیر علمی کلمه بودجه نیست و برعکس اگر چندماه دیگر از سال گذشته بود و این لایحه را آورد بود مجلس این تفسیر شاید شامل حال تفریق بودجه میشدند شامل خود بودجه.

کلمه بودجه چون خیلی مصطلح است و در واقع يك صورت بین المللی دارد و در تمام نقاط دنیا این مسئله هست و این کلمه معمول است البته نسبت بهفاد مفهوم این کلمه ما باید فایده بشویم بآن چیزهایی که آنها را کرده اند و از خودمان دیگر تفریق نکنیم بودجه مخصوصاً برای اینکه این کلمه اطلاق به آن شود محتاج باین است که صفات خاصی را دارا باشد اگر يك صفاتی را دارا نباشد این کلمه غلط است و در عمل تطبیق نمی کند.

اصطلاح هست در قانون دیوان محاسبات عمومی این مسئله مصطلح است که مخصوصاً می گویند سه ماهه

سه ماهه يك سنه است که دوازده ماه است و این لازم نیست که حتماً از اول حمل رود تا آخر حوت

مثلاً در اکثر مسائل يك صورت های خاصی دارد از فلان ماه شروع می شود و مدت دوازده ماه طول می کشد تا بهمان ماه برسد و اگر باین ترتیب که عرض کردم آقایان معتقد و قائل بشوند این تعریف و تفسیر کلمه بودجه است.

یکی از همکاران محترم در ضمن مخالفت مکرر فرمودند (شاید اشاره شان هم بخود بنده بوده است) که آیا این بودجه علمی است و آیا آنهایی که موافقت کردند از نقطه نظر علمی موافقت کردند؟ خیر

باین تعریف و تفسیری که خود بنده کردم این يك چیزی است شبیه بودجه خود بنده هم که تفسیر کردم برای این بود که يك اختلافی در مفهوم بودجه نیست ولی بنده چرا موافقت و علت موافقت خود را باید عرض کنم.

اولاً مخالفت کردن باقانون در این مملکت سهل است زیرا ادارات ماهنوز آن رشد را پیدا نکردند

قانون نویسان خیلی اشتباه میکنند در قوانینی که بمجلس ا مقدم می شود.

خوبی جدی و علمی کرد که هیچکس هم نتواند جواب بدهد ولی بهیچین بر فرض ما از این نقطه نظر که این بودجه شبیه نیست بودجه های ممالک دیگر یا اینکه خبر يك نواقصی دارد و تصویب نکنیم و آن را رد کنیم

بسیار خوب بنده هم باین اصل اساسی شریک می شوم خوب این بودجه را رد کردیم تازه چه خواهد شد؟ چه صورتی در عمل پیدا می کند؟

آنروز آقای وزیر مالیه قسمتی از اظهاراتشان این بود که ما در نظر نداریم کسی را گول بزنیم هر چه هست جمع و خرجی تهیه کرده ایم آوردیم بمجلس

بنده هم میخواهم از طرف خودم يك چیزی علاوه کنم باظهارات آقای وزیر مالیه و آن این است که آنگاه فقط نظرشان يك بوده است و خواسته اند با مرعات قانون اساسی بودجه را تقدیم کنند بلکه بنده عرض می کنم که غیر از این صورتی که اینجا بودجه نوشته شده و تقدیم شده است بهتر از این صورت قادر نیستند یعنی نمی توانند و اجزاء بقدر کافی یعنی اجزائی که بتوانند تنظیم يك بودجه مرتب بنمایند ندارند.

و بودجه که موافق آمار و آرزوی ما است آنرا نمی توانند تهیه نمایند دلایل و مدارک هم برای این عرض دارم بنده در دو ماه قبل از این در آذربایجان

بودم در آن تاریخ از طرف رئیس کل مالیه و وزارت مالیه يك متعهد المال هائی صادر شده بود و بولایات و از آنجا يك صورتی خواسته بودند برای تنظیم بودجه همین بودجه ای که الان هشت ماه از سال میگذرد و تقدیم کرده اند

دوماً باآخر سال گذشته باقی مانده مسائل و اقلامی را که لازم است برای تنظیم بودجه آن وقت از بولایات خواسته بودند ولی در همان موقع بنده خودم در يك قسمت که مخصوصاً دعوت شده بودم و شرکت کرده بودم میدیدم که بچه مشکلات عمده و اساسی بر میخورد

بنده تصور می کنم که اگر بنا بود در يك مملکت دیگری هم که از نقطه نظر جغرافیائی و عدم طرق ارتباطی و بطول جریان کارها يك شباهتی بمملکت ما داشت می خواستند تنظیم بودجه کنند

در آن ممالک هم جریان بودجه همین طور میشد و هیچ شاهد دیگری جز باین بودجه نمیگردد. علاوه این بودجه که وزارت مالیه آورده است و تقدیم مجلس می کند باید در گسیبون مورد مذاقه واقع شود و در آنجا نسبت باقلام آن حقایق را از ادانی بشود و توضیحاتی بخواهند

اما اینکه وزارت مالیه هم موافقت نمیشود بطوری که آقایان میل دارند يك توضیحات جامع و کاملی بدهند مثلش این است که وزارت مالیه

خودش يك اطلاعات کاملی ندارد و مجبور است مراجعه کند بولایات دور دست و آن ولایات هم از ما اگر خودشان مجبورند گاهی از جاهای دور تر و بعد تری اطلاعاتی تحصیل کنند.

این اطلاعات هم بهیچین صافی و سادگی که اینجا باین میشود که تحصیل نمیشود. این اطلاعات ماهها طول میکشد بلکه از ماهها هم میگذرد.

وقتی هم که میرسد تازه آن طرف آن تحصیل دار بلوک آن امین مالیه. خودش نفهمیده است و نمیشود گفت چون او هنوز سؤال شارانه نمیده است که مقصود چه بوده فوراً او را بیرون کنند و اگر بیرون کردند کی را بجای او بگذارند؟

آن وقت چون نفهمیده است مجدداً رئیس مالیه محل از آن مرکز توضیحاتی میدهد که مقصود از این سؤال این بود باز چندمائی میگذرد از يك اقلامی میفرستند بازم با مطابق آن سؤال بوده است یا همین که آمد بعمل تردید میشود بعد از آنجا اطلاعات را جمع می کنند می نویسند بر سکتور.

در وزارت مالیه هم آنها را حلاجی میکنند در خود وزارت مالیه در شبه هائی که باید مطرح میشود باز شاید بعضی از این اقلام را نفهمند مجدداً باید تکرار کنند و این مسئله که بنده عرض کردم چندین بار تکرار میشود و چندین ماه طول میکشد. آنوقت بمجلس هم که آمد خواهند فرمود.

آقایان میفرمایند بودجه را تصویب نکنید. این بودجه قابل تصویب نیست البته حمله و ایراد و انتقاد خیلی سهل است هم شریک نمیگویند به به واحسن همیشه برای آن کسی است که تنقید میکند.

همکار محترم بنده آقای شیروانی البته ایشان بمناسبت جریده نگاری خیلی استاد و زبردست در این کار هستند ولی بنده هم بهم خود میتوانم تنقید بکنم. اگر بنده هم تنقید کنم ایشان از همه قوی تر خواهند گفت احسن ولی بنده طالب آن احسن نیستم و میخواهم بسیم جنبه عملی چیست.

رجوع کنید بممالک دیگر ببینید در فرانسه در آلمان در انگلستان که هفتصد سال است بودجه می نویسند بودجه چه طور است.

بنده عرض میکنم شمارا چه بفرمائید بتاريخ بودجه تاریخ بودجه شما از سنه تنگ و ژیل شروع میشود.

بنده خودم در دوره چهاری که هنوز مجلس را داشتم خاطر دارم و آقایان هم البته در نظر دارند و در آخر تنگ و ژیل بود که آمدند بودجه تفصیلی سنه این تنگ و ژیل را آوردند مخصوصاً از همکاران ما يك اعتراضی يك معارجی و يك انومیایی که وزارت خارجه خرید بود و مخصوصاً مارای نهادیم ورد کردیم چه شد؟ آقای وزیر یا کتیل یا ماوان آمدند توضیح دادند که در چه زمان در دو سال.

هیچده ما قبل يك انومیایی ضرورت پیدا کرده بود برای وزارت خارجه خریدند خوب در نیامد فروختند یکی دیگر خریدند.

بالاخره مارای نهادیم و رد کردیم ولی هنوز می بینم که آن انومیایی در کار است و وزارت خارجه يك انومیایی دارد در صورتی که مالیه يك مخصوصی برای خرید انومیایی بوزارت خارجه ندادند بودیم.

پس در واقع اگر فقط از نقطه نظر انتقاد میخواهم مباحثات کنیم و مذاکرات خود را فقط انتقاد قرار بدهیم خیلی سهل است. هم هم شریک میشوند. اشکالی هم ندارد.

مقاسفانه نه مخیر محترم نه رئیس محترم کیسیون بودجه هم نمیتوانند بیایند اینجا و بگویند بودجه از این بهتر نمیشود خیر این بودجه خیلی نواقص دارد ولی جنبه عملی آن را باید ملاحظه کنیم.

شما این قوانینی که وضع شده است در این چند ساله در ادوار مختلفه ملاحظه بفرمائید که اگر بنده از همکار خودم بپرسم که چرا این تأثرات را در عدم اجرای قانون تشکیلات وزارت داخله که متجاوز از چهارصد ماده است اظهار نمیفرمائید چه خواهند فرمود.

بنده عرض میکنم قانون نوشته شده است برای تشکیلات وزارت داخله چهار صد ماده هم دارد و عقیده ام این است که يك قسمتی از آقایان آن چهار صد ماده را مطالعه نکرده اند.

خود آقای شیروانی هم شاید نخوانده باشند (تردید دارم) قانون محاسبات که یکی از قوانین خیلی عمده و بهترین قوانینی است که بنده بنده وضع شده و قابل اجراء هم هست و از نقطه نظر جنبه عملی هم اگر بسنجیم باز قابل اجراء است.

قانون تشکیل انجمن های ایالتی و انجمن های بلدی چرا اجراء شده است و همین اندازه که یکی از ماها سه ماه يك مرتبه یا شش ماه يك مرتبه هوس میکنیم میگویم انجمنهای بلدی ما تعطیل است و اكفا میکنیم یا میگویم فلان قانون چرا اجراء نشده است کافی است؟ چرا بیش از این مانعید مراب باشیم که قوانین اجراء بشود؟

پس در واقع اگر از نقطه نظر جنبه عملی مقایسه کنیم می بینم که این قانون بودجه خیلی خوب است و خیلی ما باید شاگرد باشیم که در دوره پنجم و آن که چهار ماه تأخر سال مانده است این لایحه را آوردند اینجا و جمع و خرج مملکت را تشخیص دادند اگر تصور میفرمائید که در دوره ششم بهتر خواهد بود بنده عرض می کنم دوره ششم و هفتم هم همینطور است.

بعضی از نمایندگان (با همه صحت صحیح است.

چرا اگر مقدر و مبرور بود میکردند ولی نشده است نسبت به حسن نیت دولت و وزارت مالیه و کیسیون بودجه هم ابدأ اعتراضی و ایرادی نیست.

البته اگر میتوانستند میکردند و برای آنها هم تازه اسباب افتخار بود که بکنند. میفرمایند رد میکنیم خوب رد کردیم آنوقت چه جانشین آن خواهد کرد؟

فردا که آقای وزیر مالیه يك لایحه بیاورند برای یکدوازدهم عقب اجازه بخواهند بنده جداً مخالف خواهم بود. زیرا بطوری که رئیس کیسیون اظهار فرمودند و خود ما هم فرداً فرد ممکن است اطلاع داشته باشیم این مسئله بضرر دولت تمام خواهد شد و اگر چنین بودجه را پنجاه قبل آورده بودند از نقطه نظر جمع و خرج بفتح دولت بود در صورتی که لایحه یکدوازدهم مطابق اعتبارات سه ماهه بضرر دولت تمام میشود.

پس این را که گمان نمیکنم اکثر آقایان تصویب کنند که این بودجه برود و یکدوازدهم بیاید.

پس خواهید فرمود که یکدوازدهم هم نباید و برود بودجه را درست کند و بیاورند این هم یکی دو ماه طول میکشد رد کردن بودجه یعنی چه؟

معنی رد کردن بودجه از مجلس شورای ملی که میخواهند حکومت در جمع و خرج داشته باشد و این از وظایف عمده اقراد نمایندگان است.

این است که از فردا دولت باید نه مالیاتی بگیرد و نه معارجی بکند و اگر بکنند خلاف قانون رفتار کرده و آن وقت فردا سرحدات ما برای عمل مال التجاره قاچاق باز میشود.

اگر بودجه رد شود يك تحصیلدار مالیه حق ندارد اسم خود را بای يك رفته امضاء نموده و برود از مؤدیان مالیاتی مالیات بگیرد و هر كس چنین كساری بکند خودش شخصاً مسؤول عمل خودش است.

همچنین آن کسی که مالیات میدهد اگر بشنود که مجلس بودجه مملکت را تصویب نکرده است وقتی که بیایند از او مالیات بگیرند نباید بدهد.

در همین طهران اگر ببینند بودجه را رد کرده اند در دوازده ماه فلان عوارضی که مردم باید بدهند نمیدهند و اگر آنها را بگیرند حبس و مجازات کنند چه خواهند کرد؟

البته وقتی شما در يك مملکت قانون بودجه را رد کردید تمام چرخ های مملکت باید از گردش بفتند و دیگر هیچکس نباید يك دینار بگیرد یا بدهد مالیه و خزانه داری باید در ب صندوق های خودش را بپندد و دیناری بهیچکس نهد.

رد کردن بودجه در مسائل متدنه معنایش این است و این ترتیب يك عواقب وخیمی دارد و در هیچ جای دنیا در جاهائی که بودجه متداول است دیده نشده است که يك مجلسی بودجه را رد کرده باشد و اینكه نسبت بآن بودجه اعتراضات داشته باشد یا از نقطه نظر سیاسی بخواهند دولت را در مضیقه بگذارند.

مع ذلك در هیچ جای دنیا تاریخ نشان نمیدهد که يك بودجه را يك مجلسی بکلی رد کرده باشد.

شیروانی اینطور نیست. محدودی میرزا اگر اینطور نیست خواهید فرمود در کجا چنین موضوعی انجام گرفته است.

بنده با وجود اظهار موافقت بازممكن است با بعضی از آقایان مخالفین شریک باشم در اقلامی که در جمع و خرج نوشته شده و بنده بیشتر نقطه نظر و توجه خود را معطوف باقلام جمع میکنم.

علاش این است که اقلامی که در جمع نوشته شده متوجه اکثریت نام اهالی این مملکت است برای اینکه این بیست و سه میلیون از چندین کرور اهالی این مملکت گرفته میشود و در تحت چند قلم معارج چندین هزار نفر میرسد و از این نقطه نظر است که بنده بیشتر تذکرانی که میخواهم بدهم متوجه باقلام جمع میکنم.

بعضی از آقایان در قسمت اول مالیات مستقیم يك اظهاراتی فرمودند.

رئیس (خطاب بمحمد ولی میرزا) عده كافی نسبت مبیل دارید نفس داده شود بعد از تنفس اظهارات خود را بفرمائید. محمدولی میرزا بسیار خوب دیگر مرضی نماند.

رئیس- چون عده كافی نسبت تنفس داده میشود و شاهرزاده بقیه اظهارات خود را بعد از تنفس میفرمایند.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید.)

رئیس- آقای محمدرولی میرزا (اجازه)

(آقای محمدرولی میرزا در محل نطق حاضر شدند ولی عده برای مذاکره كافی نبود)

رئیس- عده كافی نیست آقایان هم که تشریف نمی آورند. میرویم ناهمه كافی شود.

(در این موقع آقای رئیس از مجلس خارج شدند و پس از يك ربع التاً جلسه تشکیل شد)

رئیس- آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمدرولی میرزا راجع باقلام جمع بنده عرضی عرض کردم و با وجود اینکه بنده موافق معارج و دلایل خود را بضرر بنده موافق بودم که دوپست هزار خرور بودجه که بکسیسیون آمد آنجا پیش

کفایت بعرض آقایان رساندم ولی ممکن است در بعضی قسمت های آن با بعضی از آقایان که در اساس بودجه مخالفت کردند بنده موافقت کنم و يك تذکره ای که لازم است بعرض برسانم که آقایان آنها را در مد نظر بگیرند.

مخصوصاً آقای وزیر مالیه و بطوری که در کلیات عرض کردم در اینجا هم عرض می کنم.

در قسمت مالیات مستقیم یعنی سه میلیون و هفت صد و بیست و پنج هزار تومان يك قسمت از اظهاراتی را که مخالفین نمودند این بود که این مالیات البته يك جزء جمعی دارد و يك تقسیماتی هم نسبت باین سه میلیون شده است.

خوب بوده در اینجا کبسیسیون بودجه و وزارت مالیه پیش نهادی را که در این قسمت کرده اند متکی می نمودند بآن قسمت هائی که تا رای مجلس آنها را که قابل اجراء کرده کرده است.

باعمل و آن قسمت هائی را که مجلس بخصوصی رای داده است و قانونیت پیدا کرده است.

و آنها را که در این سنوات هل شده است از هم تفکیک می کردند و بجز صورت می دادند.

بنده هم اصولاً با اظهارات آقایان موافق ولی این قسمت را همان طور که عرض کردم چون تهیه آن بودجه آرزوی و آمالی میسر و مقدور نیست حالا که مقدور نیست باید در عمل آن قسمت عملی را بیشتر تحت مذاقه خود قرار داده و کاری بکنیم که در آتیه يك چیزی شبیه بودجه داشته باشیم.

چون بودجه پیش بینی خواهد معارج است بیشتر اشکال تهیه بودجه در این مملکت از نقطه نظر این است که قسمت اعظم این سه میلیون و هفت صد و بیست و پنج هزار تومان از تسعیر جنس حاصل شده است و دولت مطابق جزء جمع مطابق تسعیر جنس است و باید این جنس را تسعیر کند تا در اینجا قادر باشد که بگوید مالیات مستقیم تسعیر جنس است.

بنده مستقیم که تا این مملکت قادر نشده است اصول مالیات جنسی را زیر هم بزند ممکن نیست يك بودجه که تمام این شرایط در آن جمع باشد برای این مملکت تهیه نمود. چرا مقدور نخواهد بود برای اینکه خود بنده در دوره چهارم در کبسیسیون بودجه عضویت داشتم.

پس بنده موافق بودم که دوپست هزار خرور

گذرانیدن این طرح .
 عرض دیگری که من داشتم این بود که در چند جلسه قبل در ضمن سؤال از وزارت مالیه گویا بنده عرض کردم؛ مدیر معشرا برده اند نظریه توفیق کرده اند و بعد مطابق اطلاعاتی که تحصیل کرده ام معلوم شد که ایشان در اجرای دیگر توفیق کرده اند و نظریه در این باب سخالت نداشته و مقصود بنده اظهار مظلومیت مدیر معشرا بود .
 باز هم گویا آنروز عرض کردم در سیاه چالهای نظریه حبس بوده است مقصود بنده از سیاه چال همان مجلس هائی است که امروز حبس نمره يك و دو میگویند .
 سیاه چال و معس را ما با اصطلاح قانونی سابقاً حبس مجرد میخواندیم .
 حالا گاهی تلفظ میشود سیاه چال رئیس - آقای آقا میرزا عبدالله خان (اجازه)
آقای میرزا عبدالله خان - کرچه میدانم عرض بنده بی فایده خواهد ماند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) .
 ولی باید تذکر بدهم مگر در موضوع زارعین مسئله گامی بری بنده تذکر داده و مخصوصاً در این خصوص پیشنهادی هم تقدیم داشته ام ولی در این مدت به تفریح بنده جوابی داده شد نه پیشنهاد بنده تحت مطالعه در آمد .
 حالا هم هیئتفرخواست تذکر بدهم يك خسارتی را که دولت میتواند بیاچاه هزار تومان جبران و جلوگیری کند در آتیه خواهید دید که با یا صد هزار تومان هم جلوگیری نخواهد شد .
 بنده در این قسمت حسب الوافیه برای دفعه آخر عرض خود را عرض میکنم .
 در آتیه خواهید دید که این مردم بی چاره دچار چه مشکلات و زحماتی خواهند شد .
آقای وزیر مالیه يك مرتبه اظهار فرمودند که بول گاوداده شده و در موضوع مالیات هم رعایت شده است .
 در موضوع مالیات که تخفیف داده نشد هیچ درم موضوع گاو هم نمی بره ایی خالصه هم تاکنون دنباری نورداخته اند معض تذکر عرض کردم حالا هر طور آقایان نمایندگان میخواهند قضارت بفرمایند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده عرضی ندارم بعضی از نمایندگان وارد شد .
رئیس - پیشنهاد آقای مدرس مطرح بود .

رسیده است آنوقت قرائت میشود بعد تکلیفش را معین بفرمایید (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم وزارت مالیه صورت مالیات های تصویب شده و مالیات های غیرقانونی را تا یک هفته بمجلس بیاورد تا مالیات های لازم غیرقانونی هم تصویب شود و در این مدت بودجه از دستور خارج نشود و برای اینکه ادارات دچار اختلال نشود کمیسیون بودجه مادل يك دوازدهم برای يك برج پیشنهاد نماید
رئیس - آقای مدرس پیشنهاد اولی را مسترد داشته اند پیشنهاد دیگری داده اند قرائت میشود (اینطور قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم از ماده عایدات قرائت ذیل استثناء شود و بیاتی رای گرفته شود مالیات اصناف - خانواری - عایدات متفرقه - نیم عشره - عوائد نظمی - صدیک - عوائد عتیقهجات - مؤسسات رهتی - و این ققرات بکمیسیون مالیه رجوع شود .
رئیس - آقای داور البته با عجله که آقایان دارند که چون سه چهار ماه با آخر سال بیشتر نمانده و باید این بودجه را تصویب کرد و باین عجله که آقایان دارند البته تکلیف پیشنهاد بنده و سایر پیشنهادات معلوم است باین حار چون هر و گیلی يك تکلیفی دارد .
 بنده گمان می کنم هر گاه و گیلی در صورتی که قطع و یقین داشته باشد حرفش بیش نبرد آنچه را که لازم می دانند باید تذکر بدهد
 بنده در ابتدای امر هم عرض کردم این لایحه بودجه نیست . آن معنائی که در کلیه ممالک دنیا از بودجه میگیرند و ما هم باید از بودجه بگیریم در این لایحه نیست .
 این طریق پیش بینی مخارج نیست . بهت اینکه از ابتدای سال تاکنون آنچه باید خرج بشود شده و بهینطور این پیش بینی عوائد نیست .
 برای اینکه يك دوره را برده اند در درست ما که در آن يك صورت عایدی نوشته شده .
 بطوریکه آقایان گفتند بنده هم میخواهم دیگر وارد تفصیل شوم همین قدر عرض میکنم .
 این عوائد است کثرت هر کس هر چه خواسته است گرفته است بنده میآورند اینجا میگویند تصویب کنید .
 در آتیه هم اگر میخواهد درموضوع این عوائد برادری بکنند جواب میدهند که

شما خودتان این عوائد را تصدیق ضمنی نموده اید حق هم با آنهاست .
اگر حالا در این عوائد رای بنده بعد نمیتواند اعتراض کنید که بودجه قانونی این عوائد گرفته میشود .
 اینست است که بنده عرض میکنم اگر ما میخواهیم از روی ترتیب کار بکنیم بیاییم بگوئیم مالیک خرج داریم فلاقتدر و يك قلمه عایدات داریم فلان قدر دولت برود آن عوائد را وصول کند و خرج نماید و الا بخواهیم مطابق ترتیب کار کنیم باید تکلیف این عوائد و مخارج معلوم شود .
 باید بیسیم چه مخارجی ضرورت دارد هر کدام ضرورت داشت آنرا بگذاریم الان مردم از هزار قسم عرض می کنند و کسی را ندارند باور ما چه کنند آنوقت يك مخارجی میشود که شاید هیچ لزوم نداشته باشد
 راجع بقسمت عوائد چون آنهم خیلی مهم است باید تکلیفش معلوم شود جمعی از آقایان پیشنهادی تهیه کرده اند که بنده هم امضاء کرده ام راجع باین است که دولت در فاصله يك ماه صورت کلیه عوائد را که میگیرد را از اینکه بتصویب مجلس رسیده باشد بازرسیده باشد بمجلس بیاورد که تکلیفش معلوم شود حالا اینجا دوجور است .
 یکوقت این پیشنهادی که میکنم برای نجات بودجه است که بودجه نجات پیدا کند و یکوقت هم برای این است که ما این بودجه را صحیح نمیدانیم و میگوئیم چون صورت عایدات بمجلس نیامده باید بودجه از دستور خارج شود و همان کاری که تاکنون میکرده اند بکنند .
 الان پرداخت دوبرج مخارج ادارات را مجلس تصویب کرده ولی هنوز به وزارتخانه ها نمانده اند يك برج دیگر هم اگر لازم شد مجلس رای بدهد در این مدت کمیسیون بودجه پیشنهاد صورت عوائد را که میآورند در آن وقت نمایند و معلوم شود عوائد چیست .
 آقایانی که در ضمن شور در کلیات نیست عوائد و مخارج اعتراضاتی داشتند اگر اگر اعتراضشان صحیح بود پس چرا حالا میخواهند در این بودجه رای بدهند .
 اگر همه صحیح نبود پس چرا اظهار فرمودند .
 در موقعی که بودجه مطرح است می توان جلودولت را گرفت باید دولت را وادار کرد که صورت عوائد را بیاورد .
 آنچه صحیح است تصویب نمود و آن ها که صحیح نیست رد کرد تا بودجه موافق ترتیب تنظیم شود .
رئیس - دوسه فقره پیشنهاد دیگر رسیده است قرائت میشود .

(شرح ذیل قرائت شد)
 امضاء کنندگان ذیل پیشنهادی نمایند قطع نامه ذیل را بمجلس شورای ملی تصویب فرمایند .
 وزارت مالیه مکلف خواهد بود در صورت تفصیلی هر يك از مالیاتها و معادلات قانونی اخذ آنها را قبل از ارسال بودجه مسته آتیه ۱۳۰۴ بمجلس تقدیم دارند که به قوانین مالیه ارسال شود و در آنجا تحت مطالعه در آمده و راپرت خود را در تصویب با الفاظ آنها بمجلس تقدیم دارند .
 عماد السلطنه - رئیس التجار دولت آبادی - فیروزه .
 بنده پیشنهاد میکنم که کمیسیون بودجه بر گردد خود کمیسیون مالیاتهای قانونی را جدا نموده بمجلس بیاورد مطرح شود تا وزارت مالیه لوایح مالیات های لازم را بمجلس مقدس پیشنهاد کند محمد هاشم میرزا .
 مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی دامت شوکته .
 نظر باینکه با سامی مختلفه مالیات و هوارض از مردم گرفته میشود که ممکن است بعضی از آنها مترك و مأخذ قانونی نداشته باشد .
 نظر باینکه بدون تصویب مجلس شورای ملی به چه وجه و هیچ عنوانی نمی شود از مردم مالیات گرفت
 لهذا پیشنهاد میکنم که تبصره ذیل ضمیمه ماده اول شود:
 تبصره - وزارت مالیه مکلف است که در ظرف يك ماه از تاریخ تصویب این ماده صورت انواع اقسام مالیاتها و عوارض مملکتی که تاکنون معمول شده به رسم رسم اعم از اینکه عمومی باشد یا محلی تقدیم مجلس شورای ملی نماید .
 سید محمد تدین - شیخ امیرافین زاده - نظام الملک عظیمی - محمد علی - داور دکتر احیاء الدوله - هاجم - سلیم ایزیدی - حسین صدرائی - وحید الدوله - امیر اشرف - سهام السلطان - سردار مختم - شیروانی - عبدالله نظامی - سرکشیک زاده مدیر الملک حسن العسینی کاغذانی
رئیس - آقای سهام السلطان راجع به پیشنهاد آقای داور فرمایند داشتند؟
 سهام السلطان - بلی .
 اینجا آقای داور در این پیشنهادی که فرموده اند گفته اند .
 این بودجه به عهده تفریق بیقت و بطور يك دوازدهم یکی دوبرج دیگر از طرف مجلس تصویب شود تا صورت کلیه عوائد بمجلس بیاید .
 در جلسه قبل هم عرض شد و مخصوصاً در پیشنهاد آقای مدرس هم بنده بر پرورد عرض کردم و بعضی از جرائد هم بر خلاف آنچه که بنده عرض کرده بودم نوشته اند .

بنده عرض کردم بعضی از این مالیات ها بر خلاف است . یعنی بدون مجوز قانونی بوقوع اجرا گذاشته شده است . سیر قانونی خودش را نکرده و البته امروز هم مجلس نمی تواند آنها را تصویب کند .
 ولی از طرف دیگر کمیسیونها نظر اکثریت مجلس را ندارند نمیتوانند در آنها دخالت کرده آنها را رد یا قبول کنند و تقاضا کردم بطوریکه این مالیاتها نوشته شده و در بودجه مطرح است آقایان در هر يك از آنها نظری دارند که گرفته شود یا نشود یا تا بنگه رسیدیم تکلیف آنرا اکثریت معین کند که کمیسیون بودجه بتواند مطابق نظر اکثریت مجلس بتکلیف خودش عمل کند .
 حالا این جا آقای داور فرمودند خوب است این بودجه همانا بعد تفریق یافتند و بطوری که دو ازدهم یکی دوبرج دیگر بمجلس تصویب کنند تا تکلیف صورت عایدات معین شود اگر ما بخواهیم بترتیب سابق که يك دوازدهم میبرد داخلیم حالا هم تصویب کنیم بطوریکه چند روز قبل هم آقای تدین اظهار نمودند شاید ضروری متوجه شود و تکلیف مخارج آنطوریکه باید مرتب نشود و برای وزارت مالیه هم يك اشکالاتی تولید گردد و بطوریکه اظهار فرمودند باعث تفریق بودجه کمیسیون بودجه نبوده است .
 زیرا کمیسیون بودجه امسال بیکاه بعد از عید منعقد شده است در صورتیکه میبایستی شش ماه قبل از عید بودجه سه کمیسیون آمده باشد و بیکاه قبل از عید امسال بودجه ارسال تصویب شده باشد و این علت بواسطه نبودن مجلس و کارهای زیاد بود که دوسه ماه کمیسیون بودجه نبود بنده هم که تشکیل شد .
 البته يك کمیسیون که تشکیل میشود و يك بودجه را می آورند باید در آن يك نظر براتی بکنند و از روی يك بصیرتی يك راپرتی بدهند .
 کمیسیون بودجه در این چند وقت مشغول بود که يك زمینه صحیحی بدست آورده و يك راپرت صحیحی بمجلس بدهد این بود که تا اکنون به عهده تفریق افتاد .
 حالا هم اگر بنا باشد ما این بودجه را تصویب نکنیم همانطور که گفته شد چون چند ماهی بیشتر با آخر سال باقی نماند برای سال بنده هم زمینه درستی بدست نخواهد آمد .
 و بودجه سال بعد دچار اشکال خواهد شد این است که ببقیده بنده بایست در این بودجه که بمجلس در هر يك از اقلام جمع و خرج آن هر کدام از آقایان نظری

دازند در موقعی که آن قلم مطرح است پیشنهاد میکنند اگر اکثریت مجلس تصویب کرد .
 البته آن نظریه بکمیسیون میرود و زمینه میشود برای تنظیم بودجه سال بعد و الا تا نظر اکثریت مجلس معلوم نشود نه دولت و نه کمیسیون نمی توانند بودجه سال آتیه را تنظیم نمایند .
 البته هر يك از این اقلام مالیات هائی که در این بودجه نوشته شده مجلس مطابق قانون نمائند آنرا رد می کنند هر کدام از آنها را مطابق قانون دانست تصویب خواهد کرد والا اگر بنا باشد این بودجه را به همین ترتیب بگذاریم نه تکلیف کمیسیون و نه تکلیف دولت برای تنظیم بودجه سال بعد معین نخواهد شد بملاوه مطابق پیشنهادی که تهیه شده و بنده هم امضاء کرده ام مقصود ساقید شده است که وزارت مالیه مکلف است صورت مالیاتهای را می گیرند اعم از اینکه قانونی یا غیر قانونی باشد تا بیکاه دیگر به مجلس تقدیم نمایند .
 البته از طرف مجلس مراجعه می شود بکمیسیون مربوطه (کمیسیون قوانین مالیه یا هر کمیسویی که صلاح باشد) در آن کمیسیون در وقت شده و هر يك از این مالیات ها که باید تصویب شود تصویب می شود و هر کدام باید ملغی شود ملغی می نمایند و تکلیف مجلس و دولت معلوم می شود و در بودجه آتیه يك مالیات هائی که مراحل قانونی خودش را سپری کرده و بمجلس هم تصویب کرده و در جرم جمع بودجه نوشته میشود و معالنا هم کار بودجه و کمیتس مجلس معوق نمایند .
 مجلس هم برای آتیه میتواند يك بودجه مرتبی تنظیم نماید که تکلیف سال آتیه هم معلوم شود .
 حالا اگر بخواهیم بودجه را معطل کنیم هم دولت و هم مجلس بی تکلیف میمانند و هم مردم حقوقشان عقب می افتند و دچار اشکال می شویم . بملاوه يك مخارج دیگر هم هست و باید بشود آنها هم باین واسطه معوق میمانند .
رئیس - در باب اخفرائی نسبت باین قبیل پیشنهادها ایرادی نیست؟
 مخبر - نمی شود رای گرفت . رای بگیری .
 بعضی از نمایندگان خرابی بگیری .
رئیس - قرائت می شود و رای می گیریم
نصرت الدوله - اجازه میفرمایند؟
رئیس - اگر بنا بشود در این پیشنهاد مذاکره بشود بیست نفر اجازه خواسته اند آقای داور توضیح دادند و آقای سهام السلطان هم مخالف بودند توضیحات خودشان

را دادند اگر اجازه می فرمایند قرائت شود .
 جمعی از نمایندگان - بلی قرائت می شود .
 داور - بموجب قانون اساسی میشود اخطار کرد؟
 رئیس - خبر چه میخواهید بگوئید؟
 داور - بنده می خواهم تذکر بدهم که در قانون اساسی يك موادی هست که اشخ مالیات های غیر قانونی را قذف می نماید
رئیس - موقعی که توضیح میدادید ممکن بود بفرمائید حالا نوبت آن رسیده است .
 داور - بسیار خوب در موقتش عرض می کنم .
رئیس - آقایانیکه بایشهاد آقای داور موافقت میفرمایند .
 (صده قبلی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد .
 پیشنهادی که از طرف آقایان عماد السلطنه و رئیس التجار داده شده بود قرائت می شود .
نصرت الدوله - اجازه میفرمائید؟
رئیس - توضیح آن را حضرت والا می دهند؟
نصرت الدوله - بلی .
 بعضی از نمایندگان - قرائت شود .
 (شرح فوق قرائت شد)
 دستفیب - بنده اخطار نظامنامه ندارم .
رئیس - بفرمائید
 دستغیب - این پیشنهاد آقایان مطالب است؟ لایحه هست؟ طرح است؟ چه چیز است؟
 بواسطه اینکه این موضوع هیچ مربوط به بودجه فعلی نیست بملاوه اگر معطل است باید برود و بشود اگر لایحه است تکلیف دیگر دارد .
 اصلا این طرز پیشنهاد در اینجا ببقیده بنده خارج از موضوع است .
رئیس - همین مناسبت بود که بیروز بنده عرض کردم پیشنهاد آقای مدرس هم همین حال دارد .
 سندس - بنده هم قبول کردم .
رئیس - شاهزاده نصرت الدوله (اجازه)
نصرت الدوله - اعتراض آقای دستغیب اثر يك حیث وارد است و بنده هم کاملاً تصدیق میکنم ولی از یک حیث دیگر وارد نیست .
 در موقی که ماده لایحه بودجه مطرح بود در تحت عنوان خارج کردن از دستور و برای اینکه تسهیل کند و وسیله یدا شود برای عقب انداختن بودجه رای داده شود چون راجع بدستور بود پیشنهاداتی

کردند .
 اگر معنایش اینطور است پس اشخاصی که با آن نظریه مخالفند و می خواهند عقاید خودشان را برای خارج نشدن از دستور اظهار کنند راهش چیست ؟
 راهش این است که يك پیشنهادهای متقابل بکنند .
 در حقیقت چون پیشنهاد خروج از دستور مطرح شده است پیشنهاد های دیگری هم که در آن زمینه است باید مطرح شود و اینکه قبل از رای گرفتن به پیشنهاد آقای داور اجازه میخواستم برای جلوگیری از این معذور و این ایرادات بود .
 حالا اگر آقایان اعتراضی بلیحه بودجه ندارند ماده مطروحه تعقیب میشود بنده عرض نمیکنم به پیشنهاد ها نباید رای داد و اگر چنانچه میخواهید لایحه بودجه عقب بیفتد البته موافقین بودجه هم باید عقاید خودشان را اظهار کنند
 بنده استفاده میکنم از این اجازه که دارم و دو مطلب را عرض آقایان می رسانم .
 پیشنهادی هم که بنده یا بعضی در امضاء آن شرکت دارم با پیشنهادیکه يك عده دیگری از آقایان کرده اند هر دو یکی است تفاوتش این است که آقایان يك مدتی معین کرده اند که عبارت از یکماه باشد .
 در این پیشنهاد گفته شده قبل از سنه ۱۳۰۴ باشد و علت اینکه این طور نوشته شده برای این است که تصور می کنم شاید بیکاه برای این کار کم است ولی در هر صورت اگر آقایان موافقت بکنند که بودجه تقیب شود سایر آقایان هم حرفی ندارند آنها هم موافقت می کنند .
 دیگر اینکه مقصود از آن پیشنهاد چیست ؟
 اگر میگویند يك عوائد غیر قانونی هست البته همه هم موافقت که اگر يك عوارض غیرقانونی هست قانونی شود باید در این قسمت دقت کرد و نمی شود گفت که مجلس موافق است باینکه این عوارض هیچ گرفته نشود .
 شاید گفته شود که بعضی از مالیاتها لازم است از بین برود ولی تمام امضاء مجلس موافق هستند باین که اگر يك عوارض غیرقانونی هست آنها را بصورت قانونی در آورند و ممکن است يك مالیات هائی باشد که سیر مراحل قانونی خود را نکرده فقط بواسطه يك سوابق و پیش آمدهائی برقرار شده است .
 شاید يك مالیاتهای لازمی هم در ضمن باشد و همچنین يك عوارضی باشد که حقیقتاً باید آنها را لغو کرد .

ولی بنده می بینم این جا يك تناقضی است بین فرمایشات آقایانیکه میخواهند بودجه را از دستور خارج کنند زیرا اگر میفرمایند يك دوازدهم باید داده شود بسیار خوب این يك دوازدهم را چه طور میشود پرداخت کرد؟

باصدق باینکه این عوارض باید گرفته بشود تا آخر سال هم نمی شود چیزی پرداخت پس این عوارض را باید گرفت و یکدوازدهم را باید پرداخت والا اگر شما میخواستید با فکر خودتان پیشنهاد کنید میبایستی پیشنهاد کنید و بگویند که باید از این دقیقه که این پیشنهاد را من میکنم و تقاضا میکنم که رای بدهند يك دینار عوارض اخذ نشود و يك دینار هم خرج نشود تا این که تکلیف این عوارض معلوم شود.

والا البته باید این مالیات را بگیرند تا اینکه بتوانند يك دوازدهم را بدهند.

ما چه میگوئیم؟ ما هم همین را میگوئیم که این بودجه را نباید معطل کرد و باید دیگر هم دارم.

این جا آقای سهام السلطان در ضمن فرمایشاتشان اگر چه در عقیده باینده موافق بودند ولی گفتند که در این ماده که موافقت نوشته شده ممکن است در هر يك از عوارض که آقایان ایرادی دارند پیشنهاد کنند که آنرا وصول نکنند.

من تصور میکنم ممکن نیست برای اینکه این اقلام اجزائی دارد و ما باید تقاضا کنیم جزو مالیاتها و مانند قانونی که مدرک آنها است بیاید تا شود مطالعه و دقت کرد.

ما میگوئیم شما بودجه رای بدهید برای این که گفته نشود که مجلس در ضمن رانی که داده است عوارض غیر قانونی را تصدیق کرده شما يك قطعنامه صادر کنید و بوجب آن قطعه نامه دولت را مکلف کنید که در عرض یکماه دو ماه بودجه سنه ۱۳۰۴ که موافقت آنرا قانون هم معین کرده است تهیه کنند.

فرق نمیکند تمام این مالیاتها باید بیاید در مجلس تصویب شود باین ترتیب تصدیق عوارض غیر قانونی هم نکرده ایم و برای سال آینده هم يك پیش بینی صحیحی شده است

آقای شیخ محمد علی طهرانی - ماده شصت و سه را بنده تذکر می دهم .

نصرت الدوله - بهر صورت بنده پیش از این توضیح ندادم و عقیده ام این است که اگر آقایان بخواهند لایحه بودجه را تصدیق کنند باید عوارض را باید معطل کردند دولت بودجه است و مستقیم و غیره که اینها همه قانونی است و باید مجلس رای بدهد و همان ها عیال برای معارجشان کافی است بعد دولت باید يك مالیاتهای صحیحی نه از قبیل مالیات تصدعی که هزار اشکال داشت.

از قبیل مالیات تصدعی که بمسازده

بنده هم در قسمت مهم خودم اصراری ندارم و نسبت بآن پیشهادهای هم که از طرف آقای تدین و بعضی آقایان دیگر شده و مدت را يك ماه فرار داده اند ما همه موافقت داریم و تقاضا میکنم اگر آقایان موافقت میفرمایند مدت را دو ماه مقرر فرمایند که فرصت داشته باشند.

رئیس - آقای طهرانی چه فرمودید .

طهرانی - توضیح خیلی مفصل شد و وقت مجلس را زیاد گرفتند.

رئیس - ماده ۶۳ راجع باصلاحات است .

در پیشنهاد حضرت والا شاهزاده نصرت الدوله و جمعی از آقایان دیگر گمان نمیکنم بشود رای گرفت

جمعی از نمایندگان - صحیح است .

نصرت الدوله - بصورت ماده العاقبه پیشنهاد میکنم .

رئیس - (خطاب بشاهزاده محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس) در پیشنهاد حضرت والا هم نمی شود رای گرفت

شاهزاده شیخ الرئیس - بنده کی پیشنهاد کردم .

رئیس - الان میخوانند (پیشنهاد مزبور مجدداً بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم یکمسیون بودجه برگردد خود کمیسیون مالیاتهای قانونی را جدا نموده بمجلس بیارند مطرح شد تا وزارت مالیه لوائح مالیاتهای لازم را به مجلس مقدس پیشنهاد کند

رئیس - تقریباً همان پیشنهاد آقای مدرس است .

جمعی از نمایندگان - رد شده است .

رئیس - توضیحی دارید بفرمایند **شیخ الرئیس** - پیشنهاد آقای مدرس چند فقره مالیات بخصوص را معین کرده بود و يك قاعده کلی نداشت که آیا مقصودشان مالیاتهای قانونی است یا غیر قانونی و در پیشنهاد آقای مدرس اگر رای گرفته شود بیاج راه باید گرفته شود ولی بنده هر کدام را که از مجلس نگذشته پیشنهاد کردم .

ما فراموش نکرده ایم مالیاتهای قانونی را و همه میدانیم چند فقره است و برای اینکه اشکال آقایان رفع شود و نفرمایند مقصود معطل کردن دولت بودجه است عرض میکنم خیلی جزو است از قبیل مالیات مستقیم و غیره که اینها همه قانونی است و باید مجلس رای بدهد و همان ها عیال برای معارجشان کافی است بعد دولت باید يك مالیاتهای صحیحی نه از قبیل مالیات تصدعی که هزار اشکال داشت.

از قبیل مالیات تصدعی که بمسازده

سال دوازده سال که دولت آنها را تجربه و امتحان کرده است همچنین مالیاتهای دیگر هم هست که باید در تحت چند ماده مخصوص و لوبطور کلی يك ماده هم که باشد باید از مجلس بگذرد و ما هم نظرمان اینست که مطابق قانون اساسی مالیات ها را تصویب نکنیم .

حضرت والا میفرمایند پیشنهاد کنید مثل این است که مالز صبح که میآید یکی یکی پیشنهاد کنیم که قانون اساسی اجرا شود .

اصل ۹۴ که در مجلس مؤسسان نوشته شده تکلیف زامعین کرده پس اینطور که حضرت والا میفرمایند باید برای اجزاء هر ماده قانون اساسی همی پیشنهاد کنیم .

نصرت الدوله - بنده عرض نکردم .

رئیس - این قبیل پیشنهادها را یعنی هم پیشنهاد حضرت والا هم پیشنهاد آقای نصرت الدوله را اگر بطرز اصلاح یا ماده الحاقیه نوشته شود میشود رای گرفت و الا باین ترتیب اگر بخواهیم برای بگیریم نشود و همین حال را دارد ماده واحده آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده تصور میکنم میشود يك راهی پیدا کرد در این پیشنهاد هم میخواهم زیاد توضیح بدهم .

اول وظیفه مجلس این است که دقت کامل در وضع مالیاتهای مملکتی بکنند و بعقیده بنده گمان میکنم همه آقایان تصدیق خواهند کرد که مقدم بر تمام کارهای مجلس قسمت مالیه مملکت است .

(نمایندگان - صحیح است)

بنابراین عقیده ندارم مجلس فقط وقت خودش را و همیشه را در موقعیکه لایحه بودجه بمجلس بیاید نسبت بدالیه مملکت اعمال بکنند .

بنده عقیده دارم حالا که بودجه آمده باید رای داد و پشت سرش هم غیر از لوائح قانونی و اصلاح مالیه مجلس چیز دیگری را قبول نکند باین فکر اساسی بکنیم والا باین ترتیب رضاً این لایحه بودجه برگردد یکمسیون .

کمیسیون پنج ماه است کوشش کرده و پیش از این نتوانسته است کاری بکند و زائید بر این هم توضیحاتی برای او نموده اند هفت ماه دیگر هم که باشد همین آتش است و همین بیاورند .

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - يك شبی بنده خاطر می آید که در این مجلس در اوائل حمل در يك موضوعی که آنوقت مطرح بود پیشنهاد نظامنامه داخلی مطرح شد و در آن باب خواه محلی خواه عمومی خواه عوارض خواه سابقه داشته باشد یا نداشته باشد

هر چه هست یکسورت مفصلی وزارت مالیه بدهد تا معلوم شود که از مردم چه گرفته میشود والا الان بنده تصور نمیکنم بکنفر از نمایندگان باشد که بتواند بطور دقیق انواع و اقسام مالیاتهای که در این مملکت هست و عوارضی که از این ملت میگیرند بداند .

مالیات جاروب را بنده هنوز نشنیده بودم و پرویز شنیدم .

مالیات پوستین را بنده چند روز قبل شنیدم .

هر کدام از نمایندگان از مجلس خودشان مسبقاً و اطلاعاتی دارند بنا بر این بعقیده بنده راه اساسی این است که صورت تفصیلی مالیاتها معلوم بشود .

اینکه پیشنهاد کردم مجلس برای اینست که تأثیرش از تأثیر رای کمیسیون بودجه نسبت بوزارت مالیه زیادتر باشد و آن صورت وقتی که آمد اینجا در وقت و معطالعاً می شود هر کدام را که صلاح دانستند قبول می کنند و هر کدام را که صلاح ندانستند البته رد میکنند و يك را هم که بنظر من میاید این است که تقاضا کنم این ماده جزو دستور شود

حالا با قبل از دستور مذاکره شود با همه از دستور در هر صورت ماده الحاقیه جزو دستور شود و این ماده واحد مهم ممکن است بطور ماده الحاقیه پیشنهاد شود

رئیس - بعد از این که ماده اول معین شد آنوقت تکلیف پیشنهاد آقای مدرس هم معلوم میشود و حالا موقع نیست بعد از اینکه بگفتیم مذاکرات رای داده شد و خواستیم رای بگیریم آنوقت باید قرائت شود .

پیشنهاد آقای داور قرائت می شود (بشرح ذیل قرائت شد)

چون مالیاتهای پیشنهادی و رای بآن مخالف با قانون اساسی است اینجانب پیشنهاد می کنم بودجه از دستور خارج شود

رئیس - پیشنهاد آقای شیروانی (بضمون ذیل قرائت شد)

امضا کننده ذیل پیشنهاد می نمایند که چون بودجه برخلاف اصول قانون اساسی و سایر قوانین موضوعه تدوین شده است یکمسیون بودجه عودت داده شود تا بر طبق قانون تنظیم و برای تصویب بمجلس بیاورند

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - يك شبی بنده خاطر می آید که در این مجلس در اوائل حمل در يك موضوعی که آنوقت مطرح بود پیشنهاد نظامنامه داخلی مطرح شد و در آن باب خواه محلی خواه عمومی خواه عوارض خواه سابقه داشته باشد یا نداشته باشد

نظامنامه داخلی را میخواستند حفظ بکنند بجهت اینکه مجلس و وکیل باید از روی يك قواعدی کار کند و حدود اختیارات مالز روی آن قواعد باید معین شود

قانون اساسی که بما حق داده است از برای مملکت بودجه تهیه کنیم و عایدات پیدا کنیم و خرج کنیم

يك تکلیفی معین کرده است اصل ۹۶ می گوید:

میزان مالیات را همه ساله مجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود .

اصل ۹۴ هم می گوید

هیچ قسم مالیات (یعنی مالیاتی که باید هر ساله مجلس معین کند) برقرار نمی شود مگر بحکم قانون اصل ۲۷ قانون را معین می کند که چیست .

قانون هجرت از تصویب است که مجلس شورای ملی بعد از رعایت يك مقدمه می گوید یعنی مجلس باید رای بدهد و بصحه اعلیحضرت هم برسد و الا اگر بنا باشد رعایت مقدمات قانون بطوریکه قانون اساسی معین کرده است نشود آن قانون قانونیت ندارد

بعضی از نمایندگان - این طور نیست .

داور همینطور است. قانون اگر یکی از مقدمات لازم اش را طی نکند قانونیت ندارد حالا که بعضی از آقایان تردید میکنند بنده اصل بیست و هفت را برای استحضار خاطر آقایان میخوانم .

اصل ۲۷ قوای مملکت بصحه بنده تجزیه میشود .

اول قوه مقننه که مخصوص است بوضع و تهذیب قوانین و این قوه ناشی میشود از اعلیحضرت شاهنشاهی و مجلس شورای ملی و مجلس سنا و هر يك از این سه منشأ حق انشاء قانون را دارد ولی استقرآن موقوف است بهمهم مخالفت با موازین شرعیه و تصویب مجانبه و توضیح بصحه همایونی لکن وضع و تصویب قوانین را جمیعاً داخل و خارج مملکت از مختصات مجلس شورای ملی است

این اصل معین میکند که قانون چه مراحل را باید طی کند و یکی از آن مراحل اینست که باید طی کند این است که موافق يك ترتیب معینی ماده بندی باید بشود از طرف دولت بیاید و در اینجا از طرف نمایندگان درش مذاکره بشود و رای بدهند و امسح را بگذارند قانون مالیاتی و تا وقتی که اینکار را نکرده اند یعنی قانون را باین ترتیب رای ندادند آنوقت نیست .

و این دو جمله که در بودجه دیده میشود عایدات مالیات مستقیم و غیر مستقیم است و در این بودجه هم در این بودجه از سابق معمول بود و حالا هم در این لایحه هفتاد هزار تومان برایش منظور کرده اند . ضرابخانه که يك قلم مالیاتی باشد و چون بموجب قانون اساسی نسبت بقوانین مالیاتی باید از روی يك ترتیب و قاعده ماری بدهیم بنا بر این تصور

نظامنامه داخلی را میخواستند حفظ بکنند بجهت اینکه مجلس و وکیل باید از روی يك قواعدی کار کند و حدود اختیارات مالز روی آن قواعد باید معین شود

قانون اساسی که بما حق داده است از برای مملکت بودجه تهیه کنیم و عایدات پیدا کنیم و خرج کنیم

يك تکلیفی معین کرده است اصل ۹۶ می گوید:

میزان مالیات را همه ساله مجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود .

اصل ۹۴ هم می گوید

هیچ قسم مالیات (یعنی مالیاتی که باید هر ساله مجلس معین کند) برقرار نمی شود مگر بحکم قانون اصل ۲۷ قانون را معین می کند که چیست .

قانون هجرت از تصویب است که مجلس شورای ملی بعد از رعایت يك مقدمه می گوید یعنی مجلس باید رای بدهد و بصحه اعلیحضرت هم برسد و الا اگر بنا باشد رعایت مقدمات قانون بطوریکه قانون اساسی معین کرده است نشود آن قانون قانونیت ندارد

بعضی از نمایندگان - این طور نیست .

داور همینطور است. قانون اگر یکی از مقدمات لازم اش را طی نکند قانونیت ندارد حالا که بعضی از آقایان تردید میکنند بنده اصل بیست و هفت را برای استحضار خاطر آقایان میخوانم .

اصل ۲۷ قوای مملکت بصحه بنده تجزیه میشود .

اول قوه مقننه که مخصوص است بوضع و تهذیب قوانین و این قوه ناشی میشود از اعلیحضرت شاهنشاهی و مجلس شورای ملی و مجلس سنا و هر يك از این سه منشأ حق انشاء قانون را دارد ولی استقرآن موقوف است بهمهم مخالفت با موازین شرعیه و تصویب مجانبه و توضیح بصحه همایونی لکن وضع و تصویب قوانین را جمیعاً داخل و خارج مملکت از مختصات مجلس شورای ملی است

این اصل معین میکند که قانون چه مراحل را باید طی کند و یکی از آن مراحل اینست که باید طی کند این است که موافق يك ترتیب معینی ماده بندی باید بشود از طرف دولت بیاید و در اینجا از طرف نمایندگان درش مذاکره بشود و رای بدهند و امسح را بگذارند قانون مالیاتی و تا وقتی که اینکار را نکرده اند یعنی قانون را باین ترتیب رای ندادند آنوقت نیست .

و این دو جمله که در بودجه دیده میشود عایدات مالیات مستقیم و غیر مستقیم است و در این بودجه هم در این بودجه از سابق معمول بود و حالا هم در این لایحه هفتاد هزار تومان برایش منظور کرده اند . ضرابخانه که يك قلم مالیاتی باشد و چون بموجب قانون اساسی نسبت بقوانین مالیاتی باید از روی يك ترتیب و قاعده ماری بدهیم بنا بر این تصور

نظامنامه داخلی را میخواستند حفظ بکنند بجهت اینکه مجلس و وکیل باید از روی يك قواعدی کار کند و حدود اختیارات مالز روی آن قواعد باید معین شود

قانون اساسی که بما حق داده است از برای مملکت بودجه تهیه کنیم و عایدات پیدا کنیم و خرج کنیم

يك تکلیفی معین کرده است اصل ۹۶ می گوید:

میزان مالیات را همه ساله مجلس شورای ملی با کثرت تصویب و معین خواهد نمود .

اصل ۹۴ هم می گوید

هیچ قسم مالیات (یعنی مالیاتی که باید هر ساله مجلس معین کند) برقرار نمی شود مگر بحکم قانون اصل ۲۷ قانون را معین می کند که چیست .

قانون هجرت از تصویب است که مجلس شورای ملی بعد از رعایت يك مقدمه می گوید یعنی مجلس باید رای بدهد و بصحه اعلیحضرت هم برسد و الا اگر بنا باشد رعایت مقدمات قانون بطوریکه قانون اساسی معین کرده است نشود آن قانون قانونیت ندارد

بعضی از نمایندگان - این طور نیست .

داور همینطور است. قانون اگر یکی از مقدمات لازم اش را طی نکند قانونیت ندارد حالا که بعضی از آقایان تردید میکنند بنده اصل بیست و هفت را برای استحضار خاطر آقایان میخوانم .

اصل ۲۷ قوای مملکت بصحه بنده تجزیه میشود .

اول قوه مقننه که مخصوص است بوضع و تهذیب قوانین و این قوه ناشی میشود از اعلیحضرت شاهنشاهی و مجلس شورای ملی و مجلس سنا و هر يك از این سه منشأ حق انشاء قانون را دارد ولی استقرآن موقوف است بهمهم مخالفت با موازین شرعیه و تصویب مجانبه و توضیح بصحه همایونی لکن وضع و تصویب قوانین را جمیعاً داخل و خارج مملکت از مختصات مجلس شورای ملی است

این اصل معین میکند که قانون چه مراحل را باید طی کند و یکی از آن مراحل اینست که باید طی کند این است که موافق يك ترتیب معینی ماده بندی باید بشود از طرف دولت بیاید و در اینجا از طرف نمایندگان درش مذاکره بشود و رای بدهند و امسح را بگذارند قانون مالیاتی و تا وقتی که اینکار را نکرده اند یعنی قانون را باین ترتیب رای ندادند آنوقت نیست .

و این دو جمله که در بودجه دیده میشود عایدات مالیات مستقیم و غیر مستقیم است و در این بودجه هم در این بودجه از سابق معمول بود و حالا هم در این لایحه هفتاد هزار تومان برایش منظور کرده اند . ضرابخانه که يك قلم مالیاتی باشد و چون بموجب قانون اساسی نسبت بقوانین مالیاتی باید از روی يك ترتیب و قاعده ماری بدهیم بنا بر این تصور

یک مجلس ولعی که معتقد است باید دولت و حکومت داشته باشد آن دولت باید امور مالیات او را اداره و مرتب کند آن مجلس فوراً نمیتواند بگوید این عایدات را قبول ندارم لازمه این حرف اینست که تمام مؤسسات مملکتی بخوابد. شاکر میخواهد بگوید این مالیاتها برخلاف قانون است خوب است تصویب کنید بعد هم یک طعنه بکشید که احدی حق ندارد مالیات بگیرد واحدی هم حق ندارد هیچ اسم و رسم مالیات بدهد.

کارها باید از راهش وارد شود والا اگر بنا شود بهین حال مخالفت شود نتیجه این میشود که پنج شش ماه بحث بشود که قانون قلم مالیات صحیح است یا صحیح نیست خوب آنوقت در این پنج شش ماه وضعیت مملکت چه میشود بنده تصدیق میکنم که مایه باید اصلاح شود و موافق هم هستم که باید اصلاح بشود ولی باید ببینیم که راه اصلاح چیست؟ الان موقع اینکار نیست.

باید صورت تمام مالیاتها و هوارش و با چراغ هر اسم و رسم که از مردم بگیرند خواه شخصی خواه عمومی همه را به مجلس بیاورند و در اینجا فقط نظر و اصلاح و تصویب شود.

بنده موافقم که پس از گذشتن این لایحه مجلس باید غیر از لایحه بودجه هیچ کاری را قبول نکند و تمام وقت خودش را باید مصروف باین امر نماید و اگر موافقت نکند با اصلاح امر بودجه هستیم.

باید شش ماه هشت ماه وقت خودمان را صرف کنیم تا مایه را اصلاح کنیم نه این که منتظر بشویم که کمیسیون بودجه زحمت بکشد.

صرف وقت بکنند و توضیحات لازمه بخواهد.

آنوقت هم نیشهای سنجاقی با بودجه تصور میکنند اگر ما این راپرت را به کمیسیون ببریم و دوباره به مجلس بیاوریم مایه اصلاح خواهد شد و خیر مایه با بیشتر تغییر اصلاح نخواهد شد.

زیرا دو ماه دیگر هم بهین نحو بگذرد و قرض بودجه بکمیسیون هم برود همین است و غیر از این نخواهد بود.

پس خوب است آقایان موافقت کنند که این لایحه بگذرد آنوقت مجلس تمام وقت خودش را صرف لایحه مالیاتی کند و با مجلس مبادرت و تمام لایحه مالیاتی ماه وقت خودش را صرف این کار کند تا همه را مرتب و اصلاح نماید قانون اصلاح مالیاتی بچه کارها میگذرد.

ما باید لایحه مالیاتی را اصلاح کنیم شاید باین وسیله مایه مملکت اصلاح

شود.

رئیس - رأی گرفته میشود بیست و نه آقای شیروانی آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای مدرس پیشنهاد کرده اند که از دستور امروز خارج شود قرائت میشود.

(پیشنهاد آقای مدرس بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که ماده اول بر گردد بکمیسیون بودجه مدرس

رئیس - آقای مدرس بفرماید مدرس - بنده از باب اتفاق با همه آقایان موافق و عقیده ام این است که باید امروزه باین بودجه رأی داده شود یعنی از دستور خارج نشود.

ولی عقیده ام این است که آن ماده بر گردد بکمیسیون و نسبت بسایر موادش رأی بدهیم.

اما ماده اول بر گردد بکمیسیون برای آن فرمایش است که آقایان بفرمایند که یا رسال آمدند و بیک عایدات اجمالی چهار دیواری از ما رأی گرفتند.

همان ما رانتهیه کردیم که اسامی دیگر رأی بدهیم یا رسال در واقع ما را اغفال کردند یک ستونی از عایدات نوشند و به مجلس آوردند رأی گرفتند و بعد رفتند هر کاری خواستند کردند بعد هم باین ترتیب با مالیات قانونی دادند.

این عایدات تقریباً سی فقره است. هفده فقره اش کسب است و هیچ اشکالی ندارد و فقره اش مالیات بر خرچ است.

آن را هم مجلس تصویب کرده است چهار فقره دیگر مالیات بر عایدات است آنهم از تصویب مجلس گذشته و بی اشکال است.

هفت فقره او مالیات غیر قانونی است که چون سیر قانونی خود را نکرده باین لحاظ عرض میکنم خوب نیست مجلس رأی بدهد و لو اینکه دولت بگیرد دولت حالا هم بگیرد ما چرا تصدیق کنیم.

مگر تا حالا نکرده اند؟ چرا میخواهند تصدیق ما را اویش بگذارند؟ تصویب تصدیق مصلحت نیست.

باین جهت پیشنهاد کردم که ماده اول بر گردد بکمیسیون و در آنجا یک چهارم برایش پیدا کنند و لو اینکه چهارم این باشد که برود بکمیسیون قوانین مایه و این مسئله هم مانع از عملیات دولت نیست زیرا هشت نه ماه است که دولت هر کاری می خواهد میکند.

اگر فرضاً مانع بود باز فرمایش آقای تدین صحیح بود ولی چون از عملیات دولت جلوگیری نمیکند مانعی ندارد که ماده اول بر گردد بکمیسیون و در کمیسیون قوانین مایه اصلاح شود.

رئیس - آقای مستند السلطنه (اجازه)

مستند السلطنه - بنده باینکه منی خواستم در مقابل پیشنهاد حضرت آقای مدرس اظهار مخالفت کنم و حالام مخالفت نمیکند.

یکتفرا از نمایندگان - پس حق نطق ندارند.

مستند السلطنه - تا در عرض کردم مخالف نیستم مطابق این صورت هایداتی که اینجا مینویسند سی قلم است و اما منی فرمایند هفت قلم آن غیر قانونی است و مدارک قانونی ندارد باین جهت بر گردد بکمیسیون ولی بقیده من همانطور که آقای سهام السلطان توضیح دادند خوب است این ماده مطرح شده و قلم بقیه را بگذراند آنوقت نسبت با قلمی که ایشان و اکثریت مجلس مخالفت و عقیده ندارند خارج شود بکمیسیون بودجه.

کمیسیون بودجه هم که نظریات مجلس را بدست آورده می تواند تحقیقات دقیقی نموده اگر حکماً غیر قانونی بود که راپرت غیر قانونی بودن آنرا به مجلس بدهد و اگر قانونی بود که دوباره می آورد به مجلس و مجلس راقاع میکند پس مانعی ندارد که این ماده حالا مطرح شود.

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای مدرس - آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(چند نفر برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. اگر اجازه بفرمایند چند دقیقه تفصیح داده شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد آقای مستند السلطنه راجع بکفایت مذاکرات مطرح است.

مستند السلطنه - بنده بر روزان پیشنهاد را دادم و توضیحات لازم را عرض کردم و گمان میکنم با توضیحاتی که امروز در مورد پیشنهاد آقای مدرس عرض کردم امروزه کفایت مذاکرات رأی بگیریم داخل در قسمت عایدات بشویم مقصود آقایان مخالفین هم حاصل میشود.

این است که بنده عقیده دارم مذاکرات را کافی دانسته و داخل در اصل ارقام عایدات شوم تا نسبت به باریک از عایدات که نظریه مخالفتی در مجلس هست درست معلوم بشود و در نتیجه کمیسیون بودجه بهتر میتواند داخل در مذاکره و موافقت آن بشود.

رئیس - آقای دست قیام (اجازه)

دست قیام - در هر قضیه با این که

فوری گفته شود مذاکرات کافی است بنده مخالف خاصه در قضیه بودجه که بر حسب فرموده یکی از آقایان اساس مجلس شورای ملی روی بودجه مملکتی است.

علاوه بر این برای اینکه بعضی از آقایان بعضی نظریاتی دارند که باید در بودجه بفرمایند مخصوصاً و کلای و لایات راجع بودجه هم اگر مذاکرات کافی نشود معلوم می شود و همینطور نظریات دولت هم معلوم می شود که بدو وقت که خواستند در بودجه تفصیلی که اسامی بودجه است و همانطور که یکی از آقایان (که گمان می کنم آقای داور بودند)

فرمودند این بودجه نیست بنده هم عقیده ام اینست که این بودجه نیست و یک چیزی است که اصلاً در تفصیلی شود روی آن اسم بودجه گذاشت.

رئیس - آقای داکداصل اصل مطلب نشود. دست قیام چشم.

پس بقیده بنده باستانی نظریات آقایان را جلب کرد تا دولت بتواند یک بودجه تفصیلی مرتب کند.

عقیده بنده اینست که اگر مذاکرات کافی باشد و آقایان فرمایش و نظریات خودشان را نگویند همان کمیسیون بودجه کفایت می کرد.

سه چهار نفر از مخالفین هم بیشتر صحبت نکرده اند و دوسه نفر هم از موافقین بیشتر حرف زده اند.

اگر اینطور بود لازم نبود بودجه به مجلس بیاید همان کمیسیون تصویب میکرد و میرفت بوزارت مایه.

پس حالا که در مجلس آمده باید در آن مذاکره شود و بالاخره در کفایت مذاکرات بنده مخالفم و عقیده ام اینست که خارج از انصاف است که باین زودی مذاکرات کافی باشد.

رئیس - پیشنهاد آقای مستند السلطنه راجع بکفایت مذاکرات مطرح است.

مستند السلطنه - بنده بر روزان پیشنهاد را دادم و توضیحات لازم را عرض کردم و گمان میکنم با توضیحاتی که امروز در مورد پیشنهاد آقای مدرس عرض کردم امروزه کفایت مذاکرات رأی بگیریم داخل در قسمت عایدات بشویم مقصود آقایان مخالفین هم حاصل میشود.

این است که بنده عقیده دارم مذاکرات را کافی دانسته و داخل در اصل ارقام عایدات شوم تا نسبت به باریک از عایدات که نظریه مخالفتی در مجلس هست درست معلوم بشود و در نتیجه کمیسیون بودجه بهتر میتواند داخل در مذاکره و موافقت آن بشود.

رئیس - آقای دست قیام (اجازه)

دست قیام - در هر قضیه با این که

آن ماده واحد بصورت تبصره ماده اول درآمد و تقدیم ریاست شد.

بنده پیشنهاد خود را پس می گیرم.

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده گمان می کردم در مقدمه این پیشنهاد خیلی مذاکره لازم است.

چون اصلاً فلسفه مالیات گرفتن و مالیات گذاری باینرا اینکه مردم باید کمک کنند.

نسبت به خارج لازمه مملکت چیز دیگری نیست نه وقف مؤسسات نه مردم نذر کرده اند.

کسانی که مالیات میدهند اصلاً مالیات برای اداره کردن مملکت می دهند ما اصلاً باید ببینیم چقدر مالیات لازم است که همان میزان وضع کنیم.

نه اینکه تصور کنید که بنده بگویم هیچ مالیات لازم نداریم.

خیر عقیده بنده بیشتر از این چیزهایی که آقایان می فرمایند لازم داریم.

مثلاً عدله بقیده بنده باید معانی همه می خواهند مالیات وضع شود ولی فقط چیزی که هست اینست مالیاتی که گرفته می شود مطابق قانون باید باشد و مطابق قانون اساسی باید مالیات وضع شود اشکال من اینست که ما که و کلیه مطابق قانون اساسی باید مالیات وضع کنیم.

لذا برای نظریات و اجرای عقیده نیت خودم عرض می کنم که باید اول مخارج را رأی بگیرند بعد هر چه معلوم شد بخواهد رأی بدهیم باین جهت این پیشنهاد را کردم.

مخبر بنده این فلسفه را که حضرت والا فرمودند تا حال نشنیده بودم برای اینکه هر کس مجبور است اول بفهمد چقدر عایدات دارد بعد از روی عایدات خرج برای خود اهی کند.

در مملکت هم همینطور است و در غیر مملکت هم اینطور است.

حضرت والا می فرمایند وارد شوم در ارقام مخارج و مخارج که معین شد از روی آن عایدات وضع کنیم.

باز اگر این را برای سال آینده می فرمودند یک موضوعی بود ولی در بودجه هفده ساله که هشت ماه از سال گذشته و یک عایداتی وصول شده و یک مخارجی هم پرداخته شده این فرمایش حضرت والا باید متعلق ندارد.

رئیس - رأی گرفته می شود پیشنهاد شاهزاده شیخ الرئیس - آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

آقای مدرس آن پیشنهاد اولی را مسترد می فرماید؟

مدرس - آنکه فرمودید متعلق باصلاح است؟

رئیس - بلی.

مدرس - هیچ منافاتی با این پیشنهاد ندارد.

رئیس - تقاضای تجزیه فرموده اید؟

مدرس - بلی تجزیه خواسته ام.

رئیس - پس پیشنهاد اولیه را پس می گیرید؟

مدرس - چه عیب دارد؟

رئیس - تبصره ماده اول پیشنهادی جنسی از آقایان قرائت میشود.

(باین ترتیب قرائت شد)

نظریات اینکه با سامی مختلفه مالیات و هوارش از مردم گرفته میشود که مملکت بعضی از آنها مدرک و ماخذ قانونی نداشته باشد.

نظریات اینکه بدون تصویب مجلس شورای ملی به هیچ وجه و هیچ عنوانی نمی شود از مردم مالیات گرفت.

لهذا پیشنهاد میکنم که ماده واحد ذیل بقدریت تصویب و بوقوع اجرا گذاشته شود.

ماده واحد - وزارت مایه مصلحت است که در ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این ماده صورت انواع و اقسام مالیاتها و هوارش مملکتی که تا کنون معلوم شده بهر اسم و رسم اعم از اینکه عمومی باشد یا معنی تقدیم مجلس شورای ملی نموده تا تکلیف قضای آنها معلوم شود.

شیخ الرعافین - نظم الملك عظیمی - محمد ولی - داور - دکتر اجماع السلطنه - هایم سلیم ایزدی - حسین صدرائی - وحید الدوله - امیر اشرف - سهام السلطان - سردار مخم - سردار مخم - شیروانی - بدالله نظامی - مدیر الملك - سر کشیکزاده - مدیر الملك - حسن العسینی کاشانی

رئیس - آقای زحیم: بعد از این که بکفایت مذاکرات رأی داده شد و پیشنهادهای شیخ الرئیس رد شد دیگر پیشنهاد جناب عالی مورد ندارد.

این تبصره را بنده دادم قرائت کنند برای اینکه خاطر آقایان مطلع شود بعد از اینکه با قلم رأی دادیم آنوقت ماده اول را باین تبصره باید رأی بگیریم.

پیشنهادهای متممده راجع به تجزیه و بسطه است قرائت میشود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

این بنده پیشنهاد میکنم در هر یک از فقرات ماده اول رأی علیه گرفته شود.

محمد علی طهرانی

بسم الله الرحمن الرحیم

در فقرات ماده اول تقاضای تجزیه می نمایند مدرس

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

نظر باینکه قسمت جمع مشتمل بر اقلام متممده است که قبایل نظریات مختلف است و هر یک از آن جزء قسمت مزبور محسوب میشود تقاضا می نمایم که در هر یک از اقلام جداگانه رأی باورقه گرفته شود.

جلال الدین - سید حسن اجاق - محمد هاشم میرزا - بدالله نظامی - عبدالوهاب رضوی - عبدالله یاسینی - کازرونی - اختر امیر خست.

رئیس - در این سی فقراتی که اینجاست در هر کدام رأی باورقه گرفته شود.

شیخ الرئیس - بلی مطابق نظامنامه است.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در ماده اول (عایدات) برای هر یک قلم جداگانه رأی گرفته شود.

رئیس - پیشنهاد شده است که در هر یک از فقرات باورقه رأی گرفته شود. آقای مستند السلطنه.

(اجازه)

مستند السلطنه - چون مطابق نظامنامه است اگر راه حلی مقام ریاست پیدا کند که باین ترتیب رأی گرفته نشود خیلی خوب است زیرا بنده ملاحظه میکنم که در دو قلم ارقام عایدات میشود و در هر یک از این ارقام نیم ساعت لا اقل وقت لازم دارد که ما رأی باورقه بدهیم چه مانی دارد رأی بقیام و قعود در اقلام گرفته شود و بیکل ماده واحد باورقه اخذ رأی شود.

رئیس - چون مطابق نظامنامه است باید رأی گرفت.

رأی گرفته میشود بقیام اول مالیات مستقیم سه میلیون و هفتصد و بیست و پنج هزار تومان.

آقایان موافقین ورقه سفید و آقایان مخالفین ورقه کبود میدهند.

آقای ضیاءالواعظین (اجازه)

ضیاءالواعظین - بنده استفسار میکنم از مقام محترم ریاست اینکه نوشته شده مالیات مستقیم یک ارقامی در صورت تفصیلی بودجه هست و آن راجع به مالیات اصناف است که در آن قسمت در چندین قبل از طرف بعضی از آقایان مخالفت هائی شده.

رئیس - آقا راجع برائی می توانید صحبت کنید.

ضیاءالواعظین - چون راجع به اصناف و مخالفت هائی هست و ممکن است بعضی

از آقایان نخواهند در آن قسمت رأی بدهند و در قسمت دیگرش بخواهند رأی بدهند. باورقه وقتی بخواهند رأی بدهند. اگر ورقه سفید بدهند بآن قسمتی هم که نمبخواهند رأی بدهند رأی بدهند رأی داده اند و اگر ورقه سیاه بدهند آن قسمتی را هم که میخواهند رأی بدهند رد کرده اند اینست که بنده نمیدانم چه باید کرد.

رئیس - چنانچه در سابق تذکر داده شد همان اورتی که اداره مباشرت حاضر کرده و داده است همانا را بپاینداد (در این موقع اخذ رأی واستخراج آراء به عمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۸ ورقه کبود علامت رد ۶

رئیس - عده حاضر نود و هشت با اکثریت ۷۸ رأی تصویب شد.

اسامی موافقین - آقایان عظیمی - شیخ الرعافین - زاده - آقای میرزا سید حسن کاشانی - داور هایم - نجات - ضیاء الملک - امین الشریعه - سالار اشکر - آقا سید یعقوب - آخانی امیر احتشام - ملک التجار - صواله السلطنه - سردار مستند - سید ابراهیم - ضیاءالاعظیاء - شیخ الاسلام - حاج سید العسینی - امیر اعظم قائم مقام - مصدق السلطنه - قلام حسین میرزا دست غیب - حاج میرزا علی رضا - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - آقا شیخ عبدالرحمن - سهام سلطان.

صدرائی - شریعت زاده - وحید الدوله - اجماع السلطنه - تدین - صدرالعلماء مفتی - مدیر الملك - دیوان بیگی - رئیس التجار - امیر اشرف - احتشام العکماء - مصدق - الملك نصرت الدوله - مستند السلطنه - مشیر معظم - سردار منیر - یاسینی - ارباب کبخترو - سهراب خان - مشار اعظم - سر کشیک زاده - صدق السلطنه - وهنما - مقوم الملك - یمن الملك - سیف الله خان اسکندری.

اعتبار الدوله - مشیر الدوله - عدل - الملك - وکیل الملك - تقی زاده - قوام - الدوله - سردار عشار - سردار فاخر - دولت آبادی - ملائی - حاج مشیر اعظم - محمد هاشم میرزا - آقا سید حسن اجاق - آقا شیخ جلال الدین - آقا سید کاظم یزدی - آقا میرزا بدالله خان - آقا میرزا رضا خان افشار سردار نصرت - عماد السلطنه - اقبال الملك - آقا میرزا جواد خان - حاج میرزا اسدالله خان معظم السلطان

اسامی مخالفین - آقایان شیروانی - آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - کازرونی - زحیم - جانی زاده - آقا میرزا سید مصطفی بهبهانی.

رئیس - رأی گرفته میشود به مخالفت

مدیرس - خالصجات رأی ندارد مال دولست

وزیر مالیه - خاطر آقایان محترم مسرقت که دولت يك پيشنهادهای اخیراً تقديم مجلس شورای ملی کرده است که در آن پيشنهادهای بعضی از این اقلام اضافاتی پیدا میکنند من جمله خالصجات که پنجاه هزار تومان بر عایداتش افزوده میشود

اگر خاطر آقایان مسروق باشد در آن لایحه که پيشنهادهای شده است تقاضا شده که دو دست هزار تومان بر مخارج انتظامی افزوده شود و چهار صد هزار تومان هم بر عایدات اضافه شود که پنجاه هزار تومان آن بر عایدات خالصجات افزوده میشود

جلا اگر میفرمائید قانوناً اشکال دارد در آنهم حرفی ندارم لیکن باباید بآن پيشنهادهای من که در هفت فقره است رأی گرفته شود و یا هفت فقره پيشنهادهای مستقل کنم حالا هر طور میفرمائید عمل کنم

رئیس - اینجا پيشنهادهای شده که ماده بر گردد بکمیسیون و بر گردد حالا اگر میفرمائید این اقلام برگردد بکمیسیون مثل اینست که ماده بر گردد در صورت گمان میکنم مخالف با رأی است که مجلس دارد

بعضی از نمایندگان - صحیح است **حائز رأی -** اجازه میفرمائید **رئیس -** بفرمائید

دست غیب مصدق السلطنه حاج آقا سیدعلی قوام الدوله - الموتی - آقا میرزا جواد خان آقا میرزا رضاخان افشار - عماد السلطنه - دیوان بیگی - حاج مشیر اعظم - مایم - کازرونی - آقا شیخ جلال الدین - معظم السلطان اقبال الملک

رئیس - بلا تکلیف ماند - واپرت کمیسیون بودجه هم حاضر است اگر میفرمائید قرائت شود والا بدهم بطبع که بماند برای روز یکشنبه

بعضی از نمایندگان - طبع و توزیع شود

رئیس - در این صورت باید جلسه را ختم کنیم - جلسه آینه روز یکشنبه - دستور هم خبر کمیسیون بودجه - مخالفی ندارد؟

گفتند: خبر **رئیس -** آقا علی عبدالملک (اجازه)

عدل الملک - بنده دوماه قهره مرض دارم و عرض اخیر را مقدم میدانم و آن اینست که چون روزه هارا بسرعت بردند و فوراً بر گردانند و توزیع کردند

این کاشف از این است که اساسی مخالفین و موافقین نوشته شده بنده تقاضا میکنم اگر چنانچه نوشته شود نام معلوم باشد در موقع قرائت شود

رئیس - نوشته میشود در جلسه بعد قرائت میشود

آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

کمیسیون بودجه هم قبول کرده است و اگر مجلس شورای ملی هم قبول کند آن وقت پنجاه هزار تومان بر خالصجات باید اضافه کرد و بنده تقاضا میکنم در موقع رأی باین طریق رأی گرفته شود

رئیس - رأی گرفته میشود بخواهناوری تا واپرت کمیسیون حاضر شوید

مدیرس - بنده پيشنهادهای دارم **رئیس -** آقا میرزا شهاب الدین پيشنهادهای کرده اند که خانواری بر گردد بکمیسیون و گمان میکنم موردی ندارد

حائز رأی - چون دولت يك فقره را تقاضا کرده که باید اصلاح شود حضرت عالی فرمودید زیرا بر تشایم بالطنیه بر میگرد بکمیسیون وقتی که وقت بکمیسیون این ماده معطل میماند و حالا که بنامت کمیسیون معطل باشد چه ضرر دارد که این هفت فقره هم برگردد بکمیسیون

رئیس - اینطور نیست - الآن آن واپرت حاضر است خوانده میشود

رأی گرفته میشود بخواهناوری مبلغ هفتاد هزار تومان

آقایان موافقین روزه سفید و آقایان مخالفین روزه کبود خواهند داد (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بر قرار ذیل حاصل شد)

روزه سفید علامت قبول ۲۹ روزه کبود علامت رده ۴

اسامی موافقین: آقایان امیر احتشام - سالار اشکر - آقا سید یعقوب - عطی - شیخ المراقب زاده - غلامحسین میرزا - امیر اعظم - آقا میرزا سید حسن کاشانی - حاج سید المعقین - تدین - مدبر الملک

احیاء السلطنه - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - مشیر معظم - معتمد السلطنه - وحید الدوله - ارباب کیخسرو - سر کشیک زاده - یمن الملک - سهرابخان - عدل الملک - وهنا مشیر الدوله - تقی زاده - علائی - معتمد الملک - آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - آقا سید کاظم اعتبار الدوله

آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - اینجا بواسطه اینکه ادراک میبود که در انویس در خارج هست و از طرف رئیس تشنویسها دستور داده شد که در خارج مشغول نوشتن باشند دست دست میشود به توزیع میکنند

رئیس - آقا عطی (اجازه)

نظم الملک عظمی - آقا وزیر مالیه اینجا تشریف دارند استدها میکنم جواب شوال بنده را بدهند

یکتفر از نمایندگان - کجا هستند

عظمی - در خارج هستند

رئیس - آقا دست غیب (اجازه)

دست غیب - بنده يك کلمه بخواستم توضیحی عرض کنم که در جلسه سابق سابق از عبارات بنده يك سوهه ناهمی شده بود و عرایض بنده را سوهه تعبیر نمودند و آن فرمایش آقا عماد السلطنه بود که فرمودند دست غیب میفرماید که این از اینجا با خارج گرفت برود در بعضی از ولایات فارس از قبیل فسا و ادارات و غیره

بنده عرض میکنم مقصود بنده این بوده که بایستی از ارقام رامین کنند

(شرح ذیل خوانده شد)

پيشنهادهای میکنم از ماده عایدات فقرات ذیل استثنای شود ببقای رأی گرفته شود

مالیات اصناف - خانواری - عایدات متفرقه - نیمه شش - موارد نظمی - صدیک - عوائد عتیقهجات - مؤسسات رهنی - و این فقرات بکمیسیون مالیه رجوع شود

رئیس - این مطلب را بیش از اینکه رجوع برای کنیم باید اظهار کنیم - تقاضای تجزیه کردید بنده خیال کردم این پيشنهادهای را پس کرتید پس از آن عرض کردم باقلام يك يك برای میگیریم

مدیرس - اجازه میفرمائید عرض کنم

رئیس - بفرمائید

مدیرس - بنده بهوای پيشنهادهای کرده بودم که هفت فقره برگردد بکمیسیون و در بقی رأی گرفته شود بعد تقاضای تجزیه کردم آقا وزیر رئیس فرمودند آن پيشنهادهای بر میگرد

بنامه علی ذلک بنده ساکت شدم و اگر حالاً بنا شود که به آن هفت فقره بر سبب و بنده آن پيشنهادهای نکنم گمان میکنم در آخر ماده موردی نماند برای آن پيشنهادهای يك يك برای آن بفرمائید

عقد تمام اینست این هفت فقره که بر سبب در کل واحدش میشود تقاضا کرد که برگردد بکمیسیون

آقایان موافقین روزه سفید و آقایان مخالفین روزه کبود خواهند داد (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بر قرار ذیل حاصل شد)

روزه سفید علامت قبول ۲۹ روزه کبود علامت رده ۴

اسامی موافقین: آقایان امیر احتشام - سالار اشکر - آقا سید یعقوب - عطی - شیخ المراقب زاده - غلامحسین میرزا - امیر اعظم - آقا میرزا سید حسن کاشانی - حاج سید المعقین - تدین - مدبر الملک

احیاء السلطنه - آقا میرزا سلیم خان ایزدی - مشیر معظم - معتمد السلطنه - وحید الدوله - ارباب کیخسرو - سر کشیک زاده - یمن الملک - سهرابخان - عدل الملک - وهنا مشیر الدوله - تقی زاده - علائی - معتمد الملک - آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - آقا سید کاظم اعتبار الدوله

اسامی مخالفین: آقایان سهام السلطان - آشتیانی - صدر الملک مفتی - صدق الملک - سردار نصرت - ضیاء الواعظین - آقا میرزا بدالله خان - داور - آقا شیخ عبدالرحمن - امیر اشرف - آقا سید حسن اجاق - شریعتزاده وکیل الملک - حاج میرزا عبدالوهاب - صدق السلطنه - یاسائی - احتشام العکمه - سردار منتصر - حاج میرزا علی رضا - آقا شیخ محمد علی طهرانی - سردار معتد - سید ابراهیم

شیخ الاسلام - حائز رأی - آقا میرزا سید حسن خندان زحیم - صولة السلطنه - ملک التجاره - سردار معظم - شیروانی

آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - اینجا بواسطه اینکه ادراک میبود که در انویس در خارج هست و از طرف رئیس تشنویسها دستور داده شد که در خارج مشغول نوشتن باشند دست دست میشود به توزیع میکنند

رئیس - آقا عطی (اجازه)

نظم الملک عظمی - آقا وزیر مالیه اینجا تشریف دارند استدها میکنم جواب شوال بنده را بدهند

یکتفر از نمایندگان - کجا هستند

عظمی - در خارج هستند

رئیس - آقا دست غیب (اجازه)

دست غیب - بنده يك کلمه بخواستم توضیحی عرض کنم که در جلسه سابق سابق از عبارات بنده يك سوهه ناهمی شده بود و عرایض بنده را سوهه تعبیر نمودند و آن فرمایش آقا عماد السلطنه بود که فرمودند دست غیب میفرماید که این از اینجا با خارج گرفت برود در بعضی از ولایات فارس از قبیل فسا و ادارات و غیره

بنده عرض میکنم مقصود بنده این بوده که بایستی از ارقام رامین کنند

بنابراین خواستم توضیح مختصری بدهم و این چیزی که حالا عرض میکنم بهیچوجه من الوجوه نسیب حتی ونهقی صلاحیتی میکند از یکتفر نماینده محترم بجهت اینکه آقایان نمایندگان محترم مختارند و آزاد هستند در اظهار رأی نسبت به چیزی خاص در این بودجه که باید در نظر نظر کاملی شود و میشود ولی يك چیزی را میخواستم اجمالاً عرض کنم تاریخچه معطلی بود که از اول سال الی حال بر خاطر افراد نمایندگان متوجه واضح و روشن است

بودجه در موقع خودش تقدیم مجلس شده منتهی يك اشکالاتی در باب ارقام جمع در کمیسیون محترم بودجه پیش

آمده و بعضی از اقلام آنرا که بعنوان عایدات جدید و لواحق مالیاتی پيشنهادهای بودنی توانسته است بر جمع علاوه فرماید و قبول کنند این بود که آنها را مسکوت گذشته و جمع موضوع کردند

بنابراین يك کسری پیدا شد و برای اینکه این کسر را تعدیل کنند در این چند ماهه کمیسیون محترم بودجه با حضور هیئت دولت جلسات متعدده در مواقع مخصوصه تشکیل دادند و مذاکرات مفصلی کردند و بالاخره نتیجه این شد که کمیسیون بودجه علی المعامله برای اینکه کار بودجه صورتی پیدا کند ترتیب فملی را بنظر آورده و خبر آن را بمجلس تقدیم نمود که الان خدمت آقایان نمایندگان محترم هست و بنظرشان رسیده است

جهت اینکه اینقدر معطلی در کمیسیون بودجه پیدا شد این بود که اگر نسبت بجمع فی الجمله غفلتی میشد یک مغایرگی که زیاده بر این تقشیر ممکن نبود معطلی بلا تکلیف میماند و باز هم بودجه هذاهلته بموقع اجرا گذاشته نمیشد

تقلیل مخارج آنچه که باید بشود در این مدت چندماه از بودجه پيشنهادهای بودجه از طرف دولت تا اکنون یکی دوم مرتبه بندهای مختلف بر حسب ضرورت شده است و بنظر همه هم اینطور رسیده است که بیش از این تقلیل در قسمتهای مخیلف مخارج وزارت خانها هم ممکن است و حالیه که این تصمیم اخیر بوزارت خانها ابلاغ شده و این مبلغ اخیر برای شان معین شده معطل و معجزند که بطور اجمالاً تا آخر سال اوضاع داخلی وزارتخانه شان را با این تلیلی هم عمل آمد است بگذرانند بهرحال بنده پیش از این نباید چیزی عرض کنم برای اینکه آقا وزیر محترم کمیسیون بودجه و غیره محترم در چند نوبت اظهارات مفصلی فرمودند و افراد آقایان نمایندگان محترم هم چه در داخل مجلس بوده اند و چه در خارج مذاکرات را شنیده اند و بنام اقلام بودجه اطلاع پیدا کرده اند ولی حالاً بنده اینجا میخواهم عرض کنم که اگر در فقرات جمع بيگی یا چند تا از اقلام که بجز این باید رأی گرفته شود رأی منفی داده شود

البته مجلس مختار است هر طور که میخواهد رأی بدهد مثبت یا منفی مناش این است که يك قلمی که شامل يك مبلغی است از قسمت جمع کسر شود و در مقابل يك خرجی که کمیسیون محترم بودجه تعدیلات زیاد در آن نمود و آنرا لازم دانسته است معطل میماند و بعضی اینکه در بودجه جمع يك قلم یا بکم مقدار ولو زیاد یا کم باشد کسر شود همین بودجه حاضر تا آخر سال معطل خواهد ماند و معلوم نیست که کدامیک از مؤسسات دولتی و وزارت خانها باید این کسر را بعهده خودشان بگیرند

وقتی تکلیف این کسر معلوم نشد این بودجه معطل میماند تا آخر سال و مؤسسات دولتی هم نسبت بآدای تکلیف وظایف خودشان معطل میمانند

اگر هم اینجا مذاکره شده است که نسبت بآن قسمتهای که مجلس تصویب کرد تا بحال پرداخته نشده این يك مطلبی است که از موضوع عرایض من خارج است بای تصویب شده است وزارت مالیه هم آنها را نسبت ببايداتيكه داخل خزانه میشود می پردازد

بترتیب الا هم فالاهم زود باید در هر صورت آنچه که تصویب شده پرداخته می شود ولی با اینکه تضيیقاتی که در بودجه شده و بالاخره باین صورت در آمده است اگر يك قسمتش دچار رأی منفی بشود عایدات کاسته شد و در مقابل از مخارج لازمه کسر خواهد شد

بنابراین نظر نمایندگان محترم را با بنقست جلب میکنم که يك عطف توجهی در این خصوص بفرمائید که فلیجی در کار ادارات بیش نیاید خواه امروز که مخارج عادی در جای خودش خیل لازم است و باید در این خصوص خیالی توجه بشود که هر چیزی در موقع خودش بصرف برسد و تحت عنوان اینکه بودجه بلا تکلیف است از طرف وزارت مالیه و رئیس کن مالیه دراهت این بلا تکلیفی نسبت بپرداخت مخارج قوری و ضروری معطلی حاصل نشود که شاید خدای نخواسته در این معطلی دچار زحمت و ضرری بشویم که جبران ناپذیر باشد

بنده این عرایض که کردم بدون این که وجهاً من الوجوه مراجعه بدهم با اختیارات و آراء نمایندگان محترم که يك چیزی است مطاع و متنوع در جای خودش حسب الوظيفه و حسب التکلیف لازم دانستم که محظورات ممکنه را قبلاً بر عرض آقایان برسانم

نایب رئیس - آقا عماد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - نظر باین که **آقا میرزا شهاب -** اگر فرمایشات ایشان قبل از دستور است بنده قبل ایشان اجازه خواستم

نایب رئیس - ایشان قبلاً اجازه خواسته بودند

معتمد السلطنه - بنده در خارج اجازه خواسته بودم

نظر باینکه نمیشود در موضوع اقلام عایدات در موقتی که اختفای بشود عنوان معافاتی کرد این است که بنده خواستم از مذاکرات قبل از دستور استفاده کرده و عرایضی عرض کرده باشم

يك عرض و استدعای بنده راجع به همیپی است که در جلسه قبل گرفته شد و متوجه این مملکت میشود

مثلاً يك قلمش را بنده عرض میکنم امروز اداره انستیتو با ستورده تومان میخواهد برای تهیه يك سرم وزارت مالیه نیده ملاحظه بفرمائید بنده از نقطه نظر صحیحی که مضاری متوجه مملکت میشود وزارت مالیه برای جمع آوری عایدات مجبور است مأموریتی بولایات بفرستد وقتی که مجلس اجازه مخارج را نداد حق ندارد بفرستد که در سرحدات يك عوائدی را وصول کنند آنوقت ببینید وضعیت مملکت چه خواهد شد

در سرحدات مأمورین گمرک بایستی هواد را روزانه وصول کنند

وقتی که اجازه نداشته باشد به مفتشین حقوق بدهد که جلو قاچاقچی هارا بگیرد ملاحظه بفرمائید از نقطه نظر هواند گمرکی چه مضاری تولید میشود؟

نظمیها و امنیها و غیره که باید ماه حقوق بگیرند اگر سه ماه به آنها حقوق نرسد چه وضعیاتی پیدا میکنند؟ خلاصه

آقا سید یعقوب - این تقصیر شما است که وقت مجلس را تلف میکنید

معتمد السلطنه - جناب عالی هم بعد اجازه بگیرید تشریف بیاورید حرف بزنید این وظیفه آقای رئیس است که به بنده بفرمائید حضرت عالی همیشه وقت مجلس را تلف کرده اید بنده هم میخواهم امروز این گناه لا یقرا مرتکب شوم

پس بیش از این لازم به توضیح نیست و با این جریان اوضاع آقایان تصدیق میفرمائید که اگر لایحه بودجه را بموقتی بیندازیم اساس تشکیلات این مملکت به عقیده بنده متلاشی میشود

نکته دیگری که باید عرض کنم این است که مطابق مقررات نظامنامه وقتی که رأی باورده ادامه پیدا کرد توجه بفرمائید در جلسه سه شنبه اگر يك مانعی پیش نیاید ششصد هفتصد اسم افلا باید در صورت مجلس خوانده شود

ملاحظه بفرمائید شش مرتبه که مادر شش رقم رأی بدهیم همه رأی دهند گمان از موافق و مخالف وقتی که صد نفر باشد باید ششصد اسم در جلسه آینه خوانده شود

همینطور چندین جلسه وقت در سواستی

ما تلف خواهد شد برای خواندن اسامی آقایان نمایندگان و این وضع اسباب تعویق بودجه است

(همه نمایندگان - اینطور نیست) بنده هم پیشتر هم چه میفرماید بفرمائید

عرض دیگر بنده راجع به اقلام عایدات است چون در مورد فرد فرد آنها در موقع رأی نمی توانم عرایضی بکنم حالاً توضیحی میدهم

راجع بقسمت خانواری که آقایان در جلسه گذشت رأی دادند و بلا تکلیف ماند

خواستم عرض کنم که این خانواری غیر از آن خانواری است که بعضی از آقایان من جمله آقای یاسائی در خارج جلسه به بنده توضیح دادند که وقتی میروند يك نفر سر باز بگیرند صد و پنجاه تومان هم نقد از شان میگیرند

این هیچ مربوط بآن خانواری که در جزو بودجه نوشته شده نیست و مطابق قانون هم عقرب توشان نیل ۱۲۴۴ این خانواری بتصویب مجلس شورای ملی دوره سوم رسیده است پيشنهادهای مشیر الدوله هم هست

ماده یازدهم آن قانون میگوید خانواری (مستبری) یا تخفیف معنی را موافق معمول سابق مالکین و رعایا و ایلات مطابق دستور وزارت جنگ باحد و اقراد دشمن مستقیماً آید خواه پ کرد

ماده شانزدهم خرج سفر ... (همه بین نمایندگان صدای ژنگ نایب رئیس)

نجات - اینکه جزو دستور است ... **معتمد السلطنه -** خبر ... ماده قانون است که میخوانم

ممکن است شما هم بعد از من بیاید اظهارات خودتان را بفرمائید

ماده ۱۶ - خرج سفر تا این در موقع حاضر شدن در سر خدمت که موسوم بکمک خرج است کافی السابق بر عهده مالکین و اهالی محل است به این ترتیب که از محل سکونت تا این تاجر اگر اجتماع فوج یا دسته سوار و توپچی که وزارت جنگ تعیین می نماید هر منزلی دو قران به تا این بیاده و توپچی و چهار قران به سوار تأدیبه نماند ...

(همه نمایندگان صدای ژنگ) **شیروانی -** این چه رهلی بخواهناوری دارد؟

معتمد السلطنه - خوشبختانه باید بستانه بنده از هو نیتروم و از میدان در نیتروم و همین ترتیبی که آقایان رفتار می کنند بنده هم همینطور رفتار میکنم

بنده هم از آقایان یاد گرفته ام همان مسامله را که شما کردید منم میکنم والا من که همیشه ساکت بودم

آکاسیدیتوریه - آخرت و چه ضمیمه
با بودجه داری ؟
معمداً السلطنه - بموجب همین قانون سرباز گیری بی نتیجه که در تاریخ نهم برج قمری گذشته است راجع به موضوع خانواری غیر از آن چیزیست که آقایان مجلس سوم گذشته را راجع به موضوع مجلس شورای ملی ندادند و یک چیز است که مجلس اول و دوم و سوم و چهارم تصویب کرده است و معمول به است و چون آقایان نمی خواهند بقیه توضیحات را راجع به اعلام جمع عرض کنند بنده هم دیگر عرض نمیکنم فقط استدعا و احترام میکنم از آقایانی که رأی باورده را امضاء کرده اند امضای خودشان را پس بگیرند .
نایب رئیس - آقای آقا میرزا شهاب .
آقای میرزا شهاب - بنده قبل از دستور عرضی داشتم و عقیده ام این است این ملاکراتی که شه تمام در دستور بود از این جهت اجازه میگویم در جلسه آتی قبل از دستور عرضم را بکنم .
نایب رئیس - جزو دستور نبود اگر وارد دستور می شدیم نمیتوانستیم مذاکره کنیم .
جمعی اظهار کردند - داخل دستور (شوم)
نایب رئیس - یک نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند وارد دستور شوم . رأی بگیریم .
آقایانی که موافقت وارد دستور شوم قیام فرمایند
نایب رئیس (اقل قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد . مالیات غیر مستقیم .
در این باب در سه فقره پیشنهاد رسیده است که قرائت میشود . . .
دست ششم - بنده اخطار نظامنامه دارم .
نایب رئیس - بفرمائید .
دست ششم - بنده اخطار نظامنامه دارم .
مجلس سوم گذشته .
چون پیشنهادها قرائت شده اند کلمات هم کلی شده است و داخل در رأی شدیم و داخل در رأی هم که شدیم یک عهد آقایان پیشنهاد کردند که رأی باورده گرفته شود و دیگر پیشنهاد ملاکرات نمیشود کرد و وقتش گذشته است فقط باید رأی گرفت و باید اعلام بکنیم رأی گرفته شود حرف هم نمیشود زد .
نایب رئیس - خوب است توجه بفرمائید پیشنهادی که شده است راجع به تجزیه است در قلم مالیات غیر مستقیم چون مالیات غیر مستقیم چند فقره مالیاتی است که داده میشود .
پیشنهاد کرده اند تجزیه خواسته اند

پیشنهاد تجزیه در اعلام البتة قرائت میشود و تکلیفش مین می شود ولی مذاکره در اصل موضوع نیست در تجزیه است .
آقای تدین .
نایب رئیس - همین مطلب را که فرمودند خواستم عرض کنم .
نایب رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)
نصرت الدوله - بنده در بودجه پیشنهادی و خبر کمیسیون در قلم غیر مستقیم جزئی نمی بینم که قابل تجزیه باشد یک قلم نوشته شده مالیات مستقیم معالیون و فلان قدر وقتی در لایحه تقاضای تجزیه ممکن است که در لایحه قانونی یا اعلام کمیسیون اعلام جز باشد و چون آنجا قلم جزئی نیست قابل تجزیه نیست .
نایب رئیس - آقای زهیم (اجازه)
زهیم - اولاً بفرماید بنده این نظامنامه داخلی را تهیه فکر آقایان است و برای انجام مسائل داخلی مجلس است و تأثیر هر وقت که یک چیزی مخالف صریح نظامنامه نباشد و در نظامنامه تصریحی بر علیه آن نباشد می شود داخل در ماده آن شده من جمله همین مسئله است .
بفرمائید مالیات غیر مستقیم اعلامی ندارد .
این را که ما همه میدانیم که مالیات غیر مستقیم بالاخره یک خرج جهانی داشته است که رسیده است به میلیون و فلان مبلغ - اگر تقاضای تجزیه شود که یک قسمت مجزا شود یا موضوع شود یا اجالتاً مسکوت عنه بماند هیچ عیبی ندارد مخصوصاً در ماده ۹۸ نمیتواند .
در طرحها و لایحه قانونی اولاً باید ماده بیاورد و بعد در کلیه آن رأی گرفته شود و در ماده ۹۹ نمیتواند .
هر وقت تجزیه تقاضا شد و لواز طرف یک وکیل قبول و پذیرفته است و این مورد ایراد نیست و بنده گمان میکنم که این قضیه هیچ مخالفتی با نظامنامه ندارد که تقاضای تجزیه در قلم مالیات غیر مستقیم بشود و رأی گرفته شود و هیچ مانع نظامنامه نیست .
نایب رئیس - دو فقره پیشنهاد در خصوص این مسئله شده است البتة باید نتیجه معلوم شود که آیا میشود این پیشنهاد را قبول کرد یا خیر .
دست ششم - پیشنهاد را بفرمائید .
نایب رئیس - پیشنهاد را بفرمائید .
نایب رئیس - بنده پیشنهاد میکنم بیست و هشت فقره مالیات غیر مستقیم که اساسی آنهاضن لایحه موده دهم نور دولت مذکور شده از قسمت مالیات غیر مستقیم استثناء خود به کمیسیون برگردد و واجبه به بقیه اخذ رأی گردد .

نایب رئیس - پیشنهاد شاهزاده شیخ - رئیس و آقا شیخ جلال (شرح ذیل خوانده شد)
در مالیات غیر مستقیم تقاضای می نماید که مالیات دخانیات که از تصویب مجلس گذشته از سایر مواد که مجلس آن را اساساً تصویب ننموده تجزیه شود .
شیخ جلال . معتمد هاشم میرزا . نصرت الدوله - ماده ۹۹ بفرمائید قرائت کنند .
نایب رئیس - پیشنهاد آقای اجاق شیروانی - قرائت ماده مقدم است (ماده ۹۹ نظامنامه داخلی بشرح ذیل قرائت شد)
ماده ۹۹ - در مسائل و موادی که مشتمل بر فقرات مختلفه است اگر تجزیه آن ولو از طرف یک نفر خواسته شود باید آن ماده یا مسئله تقسیم شده و جزء بجزءی گرفته شود ولی پس از آنکه در جزو آخر رأی گرفته شد مجدداً باید در مجموع قسمت هائی که قبول شده است رأی گرفته شود .
نصرت الدوله - مالیات غیر مستقیم فقرات مختلف ندارد .
نایب رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه)
شاهزاده شیخ الرئیس - مقصود از نظامنامه آن چیزیست که مستند باشد به فقرات مختلف و مقصود آن نیست که کمیسیون بودجه یا دولت همه را در تحت یک قلم در آورده اند والا ممکن بود تمام را یک قلم بنویسد .
مثلاً جمع و خرج را در یک ماده نوشته بودند بعد آقای رئیس یا آوری کردند که جمع و خرج دومی است و باید تفکیک شود و تجزیه شد .
در محسوسات که نباید جدا کرده کرد مالیات دخانیات را که در مجلس سوم گذشته است یا سایر مالیاتها که بقیه بعضی ها از مجلس نگذشته است نباید مخلوط کرد و اینها همه نباید بتوان یک فقره باشد .
اگر بنده عرض میکردم مسئله گمرک را دو قلم کنند .
بلی قابل تجزیه نیست ولی مالیات غیر مستقیم اساساً در خارج تجزیه شده است و سبک گرفتنش و طرفه اش و قانونش و موادش و تاریخش همه با هم فرق دارد حالا کمیسیون یا دولت صلاح دانسته اند و یک ماده کرده اند به عقیده بنده این جواب ما نیست و قابل تجزیه است و چون بعضی ها عقیده دارند که در بعضی از مالیاتها نمیتواند رأی گرفت و بعضی میگویند باید رأی گرفت عقیده بنده این است که مالیات دخانیات باید جدا شود والا هم که در مجلس نمیشود و شاید بعضی آقایان بگویند حق ندارند و چون این اختلافها هست بنده عرض میکنم خوب است این ماده برگردد و باقی مواد

را رأی بگیریم و تمام شود بعد تکلیف این ماده معلوم شود .
نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده تصور میکنم مقصود شاهزاده شیخ الرئیس همان قسمت آخری بود که در بیان ایشان اظهار فرمودند که این موضوع بماند والا این پیشنهاد مستقیم بر ماده ۹۹ نمیشود (مسائل و موادی که مشتمل بر فقرات مختلفه است) یک ماده باید باشد مشتمل بر فقرات مختلفه یعنی آن فقرات مختلفه تصریح شده باشد و در این لایحه تصریح نشده ولو اینکه در واقع بیست و هشت یا سی قلم باشد بنا بر این پیشنهاد ایشان مشهور این ماده نیست .
نایب رئیس - آقای آقا شیخ جلال (اجازه)
آقا شیخ جلال - بنده متقدم که فضایی سیاسی مربوط به مسائل علمی نباشد .
مسائل علمی در هر جا موازین مخصوصه دارد نظریات سیاسی خوب باید موازین هابده دارد اما یک اشخاصی هستند که تقریباً ترتیبات تکلم و نظمان مبنی بیک اساسی و یک موازینی است .
این عبارت نظامنامه می گوید (مستله یا ماده که صاحب اجزاء باشد) شاهزاده نصرت الدوله یا سایر آقایان می فرمایند انسان مشتمل بر اجزاء نیست ؟ می گویند دنیا مشتمل بر اجزاء نیست ؟ معطوب کرده مشتمل بر اجزاء نیست - چون یک لفظ شده ؟ این طور که نیست .
بعلاوه مطلب دیگر عرض کنم فلسفه این ماده نظامنامه که یک نماینده حق داده است که تجزیه بخواهد بواسطه یک محظور فلسفی و قانونی است و آن اینست که یک مطلبی مشتمل بر دو جزء است در یک جزء بقیه نمایندگان باید رأی داد و حقیقتاً موافق مصالح مملکت است .
و در یک جزء نباید رأی داد و بجزر مملکت است .
اگر چه در رأی داده شود در آن قسمت که باید رأی منفی بآن داده شود ضرر فوق العاده مملکت وارد می آید .
اگر هر دو جزء شود آن قسمتی که باید تصویب شود وارد شده ضرر به مملکت وارد می شود بنا بر این فلسفه علماء از روی موازین قانون و علمی این ماده می گویند مسئله در اجزاء باید تجزیه شود .
التفات بفرمائید همین عبارت این است در مسائل و موادی که مشتمل بر مسائل فقرات مختلفه است هر مسئله که مشتمل بر قرائت باشد .
آیا مالیات غیر مستقیم مشتمل بر فقرات جدا گانه نیست ؟ از قبیل مالیات دخانیات و غیره ؟ من چه طور رأی بدهم در صورتیکه متقدم باید مالیات دخانیات را رأی داد . چون مجلس تصویب کرده است و

مالیات قبان دلالی قریباً و امتان آنها را که روح ماسابه از آنها ندارد .
و فقط دو سال است موافق اصول تکثیر عایدات بر مردم تحصیل شده است و مخالف صریح قانون اساسی است نباید رأی داد .
ماده ۱۲ قانون محاسبات عمومی آن صریحاً دزدی تصور کرده است من چه طور میتوانم رأی بدهم و چه طور رأی بدهم که دزدی صحیح است !
ممکن است مجلس تمام شود صورت من از این خواهد رفت آنوقت من چه طور از نقطه نظریک او نمیتوانم دفاع کنم - قانون مملکتی تصریح می کند که هر مالیاتی که بتصویب مجلس رسیده است بمنزله دزدی است من تصویب کنم دزدی ۱۱۱۱ !
از طرف دیگر اصل چهاردهم قانون اساسی ما را مکلف کرده است که در یک حدود معینی رأی بدهیم یعنی موافق نظامنامه است .
اینست که من متقدم موافق همین نظامنامه موافق سواقی که مجلس عمل کرده است این مسئله قابل تجزیه است و باید علیحدّه علیحدّه رأی گرفته شود .
نایب رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)
ارباب کیخسرو - مسائلیکه آقای آقا شیخ جلال فرمودند هر کدام بجای خودش صحیح است ولی مربوط ببنده نظامنامه نیست .
این ماده نظامنامه تا بحال آنچه معمول بوده است این طور بوده و یک منطبق هم دارد .
برای اینکه تصور بفرمائید الان میرسد بیک هواید دیگری که اقلاً دو هزار اجزاء دارد آنوقت اگر بخواهند جزء بجزء رأی بگیرند بودجه یک سال را باید در ظرف ده سال تصویب کنند و این عملی نیست همه وقت هم اینطور بوده است که وقتی گفتند ماده قابل تجزیه است .
اجزاء آن همان فقراتی است که نوشته شده است والا اگر اجزاء خارجی را بخواهید اینجا بشمارید نسبت بهر قسمتی انواع اجزاء پیدا خواهید کرد و این پیشنهاد عملی نخواهد بود .
همین مالیات غیر مستقیم خودش یک جزئی از ماده است که قبلاً آقایان خودشان پیشنهاد کرده اند تجزیه شود و شده است پس باید بوجه ماده نظامنامه در مالیات غیر مستقیم رأی گرفته شود چون جزئیهای مختلفی ندارد .
نایب رئیس - مطابق نظامنامه باید رأی گرفته شود مالیات غیر مستقیم و جزئیهای مختلف هم ندارد .
بعضی از نمایندگان (با همه) رأی بگیرند .

بعضی دیگر - نمیشود رأی گرفت **نایب رئیس** - این موضوع محتاج برای نخواهد بود .
نظامنامه صریحاً معین میکند و این هم جزئی ندارد رأی بگیریم مالیات غیر مستقیم چون یک پیشنهادی هم از طرف کمیسیون رسیده است که راجع باین ماده است بایستی رأی برت خوانده شود و تکلیفش معین شود .
آقای شیخ جلال - بنده اخطار نظامنامه داشتم .
نایب رئیس - بفرمائید .
آقا شیخ جلال - البتة آقایان در نظر دارند که در قسمت ماده ۹۹ اختلاف است - بنا بر این هر نظری که مجلس اتخاذ کند از نقطه نظر تفسیر تلقی میشود و بدیهی است که تفسیر یک ماده با رأی دادن آن خیلی
همه - بفرمائید .
شیروانی - این اخطار نیست .
نایب رئیس - نظامنامه قرائت شد و ملاحظه فرمودید که کمیسیون فقرات مختلفه داشته باشد و این جا مالیات غیر مستقیم یک فقره است - حالا اگر محتاج برای است رأی بگیریم - آقای تدین .
تدین - بیانات آقای آقا شیخ جلال بعنوان اخطار نظامنامه چون مشتمل بر اخطار نبود اخطار نیست اشعار باید مطابق یک ماده مخصوصی از مواد نظامنامه باشد در صورتیکه اعراف از آن ماده بشود و هنوز اعراف از ماده نظامنامه نشده و مدرکی برای این اخطاری که صادرید نیست .
بنا بر این عنوان اخطار ملتی می شود و مجلس هم نسبت باین پیشنهاد رأی نمیدهد تا اینکه بگویند بعد ما بتوان تفسیر تلقی میشود .
بعلاوه یک نکته هم هست و آن اینست که فرض کنیم مالیات مستقیم مشتمل بر فقرات متعدد است و قائل بتجزیه هم شدیم بالاخره باید بهر یک رأی بگیریم یا نه ؟ فرض بفرمائید مالیات غیر مستقیم بیست و هشت قلم تجزیه شد و باید بهر یک رأی داد مبلغش معلوم نیست که بآن رأی بدهیم مثلا دخانیات یک جزء است .
اما مبلغی که از ایات مالیات دخانیات گرفته می شود در این جا نیست و معلوم نیست چه قدر است .
پس بنا بر این نمیتوانیم جزء بجزء رأی بدهیم و نتیجه هم ندارد و بفرماید بنده اینست که عرض همه این مذاکرات آقایان توجه بفرمائید بآن تصور که نتیجه این لایحه شده است زیرا اساسی و عملی آن است و موافق آن تصور صورت تمام مالیاتها

را دولت مجلس خواهد فرستاد و آن وقت در آن موقع هر کدام عادلانه نیست رد کنید و آنها که عادلانه است قبول کنید بنا بر این بنده پیشنهاد میکنم (یعنی پیشنهادی هم ندارد) و بیاورد در دستور شورای داد .
نایب رئیس - پیشنهادی از طرف آقای مشاور اعظم رسیده است قرائت میشود .
بنده پیشنهاد میکنم - رأی در مالیات غیر مستقیم و مؤخر بگذاریم و در جزئیات و اقلام دیگر رأی بگیریم و مالیات غیر مستقیم را تا موقعیکه رأی در جزء آخر داده میشود که - بیون بودجه بطور تجزیه مرتب کرده و مجلس بیاید و آن وقت تکلیف رأی در کل یا جزء آن معین شود .
نایب رئیس - آقای مشاور اعظم (اجازه)
مشاور اعظم - گویا اشکال آقایان در آن قسمت اخیر پیش نهاد بنده است و آن هم اشکالی ندارد برای اینکه نسبت به اصحاحات هم در اینجا بحث شد که لازم است در آن که در این قلم هم همان نظریه اعمال شود و در آن رأی برت تانوی حکم کمیسیون بودجه تقدیم مجلس میکنند معین نمایند که مالیات غیر مستقیم عبارت از چند جزء است این اشکالی ندارد و همچنان تأخیرش هم بهتر است و اسباب این میشود اختلافاتی که حالا بین نمایندگان هست مرتفع بشود و در مواد دیگر رأی بگیریم تا کمیسیون بودجه آنها را حل کند و در آن قسمت اخیر هم هر یک از آقایان نمایندگان نظری دارند میروند در کمیسیون و مذاکره می کنند تا حل شود .
نایب رئیس - آقای حاج مرالمالک (اجازه)
حاج مرالمالک - در قسمت اول این پیشنهاد بنده عرضی ندارم زیرا تقدیم تأخیر در مواد اهمیت ندارد و مستقیم اول این ماده را رأی بگیرند یا اینکه بگذارند برای بعد و در آخر رأی بگیرند .
مثل اینکه در اصحاحات هم منظور شد ولی در قسمت دیگر پیشنهاد مطابق نظامنامه کسی حق ندارد چنین پیشنهادی بکند .
بنده خودم یکی از مخالفین بودجه بودم و شاید منتهی نطقی بود که مرا چون آقای وزیر مسایله جواب نطق مرا ندادند یعنی آنطور که من در نظر داشتم جواب ندادند منتهی منتع شدم .
ولی در هر حال این را نباید وسیله قرار بدهم که در هر موقعی اگر نتوانستیم باز هم مخالفت خود را بیک طریقی عنوان کنیم .
مجلس رأی بکلیات مذاکرات داد و وارد در رأی و در مواد شد و تقاضای تجزیه

هد و در آن فقراتی که تقاضای تجزیه شد ما حق داریم هر کدام میخواهیم رأی بدهیم .
ولی نسبت بآن چیزهایی که موهوم است یعنی ما نمیدانیم چند قلم است و مبلغ هر یک از اقلام آن چه قدر است ما نمیتوانیم جزء جزء رأی بدهیم .
مثلاً در مالیات مستقیم بکلیه داریم در صورتی که مالیات مستقیم هم یک نوع نیست و آقایانی که مطلع هستند میدانند شاید صد نوع مالیات باشد که با هم مالیات مستقیم است .
اما قسمت آخر را که بنده عرض میکنم عملی نیست برای اینست که چند فقره پیشنهاد شد که مواد برگردد بکمیسیون و کمیسیون آنها را بطور تجزیه پیشنهاد کند و رأی برت بدهد و بنده هم متقدم بودم که مالیاتهای قانونی جدا نوشته شود و متکی به مواد قانونی باشد و آنهایی که قانونی نیست آنها هم جدا نوشته شده و متکی بیکدوره عملی بشود تا مجلس بآنها رأی بدهد یا رأی ندهد .
ولی مجلس رأی نداد که این لایحه برگردد بکمیسیون و کمیسیون بطور تجزیه آنها را پیشنهاد کند و رأی برت بدهد بنا بر این این قسمت از پیشنهاد مورد ندارد ولی تقدیم و تأخیر یک چیز است که اگر امروز رأی ندهند فردا رأی میدهند این اهمیت ندارد ولی در این که این پیش نهاد برگردد بکمیسیون و کمیسیون تجزیه برای آن قائل شود این برخلاف رأی است که مجلس داده است .
نایب رئیس - آقای نظم الملک (اجازه)
نظم الملک - بنده هم همین مطلب را عرض کنم .
نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)
تدین - بنده باین پیشنهاد مخالفم و چون یک نفر دیگر هم صحبت کرده است نمی توانم صحبت کنم بنا بر این تقاضا میکنم رأی بگیرند باین پیشنهاد و برپروژه یک پیش نهادی نظیر این پیشنهاد شده بود که تکلیف برای کمیسیون معین کرده بود و آقای رئیس پذیرفته .
نایب رئیس - رأی بگیریم به پیشنهاد آقای مشاور اعظم .
مشاور اعظم - برای اینکه دفع اشکال بشود بنده با نظریه آقای حاج مرالمالک موافقت می کنم و این پیش نهاد را بوقدمت تجزیه میکنم .
بموا در قسمت اول آن رأی بگیرند اما چیزی که بنده باید عرض کنم این است که نسبت باین موضوع خیلی ابرام میشود .